ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛ РЕЖАЛАРИ

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

21-ЙИЛ ЧИҚИШИ.
№ 252 (5345).
26 ДЕКАБРЬ ПАЙШАНБА
1974 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

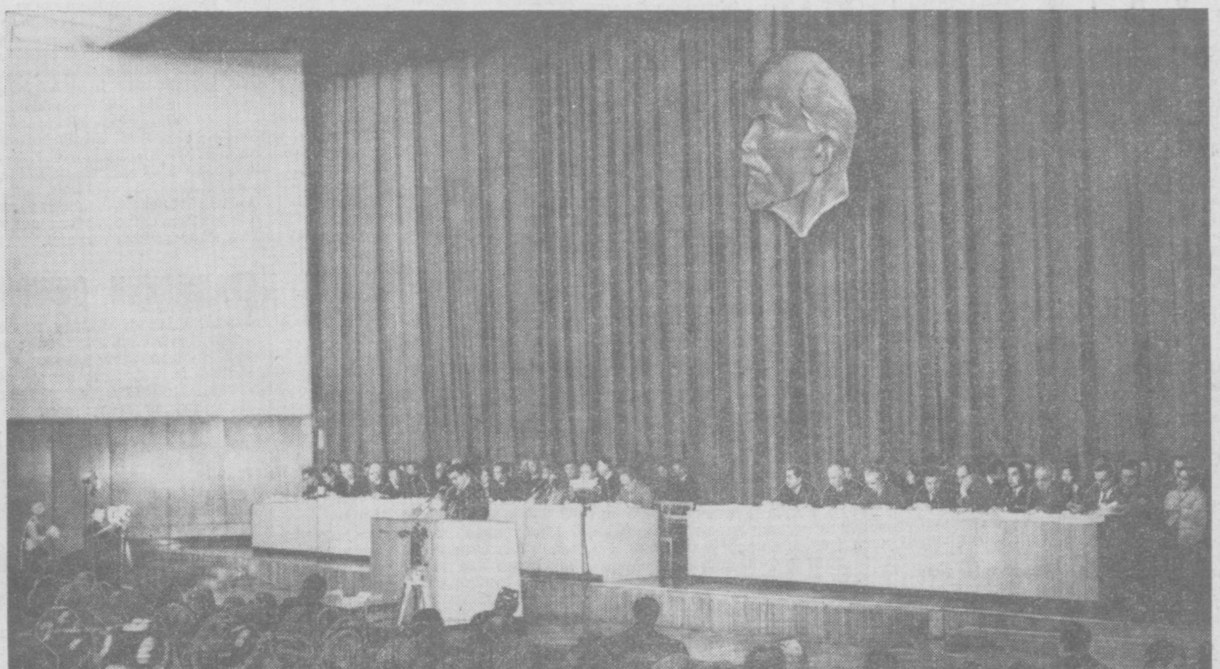

Кеча Тошкентда саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг саккизинчи сессияси ўз ишини бошлади. Суратда: сессия залида.

Р, Шамсутдинов ва Ш. Иброҳимов фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ МАЖЛИСЛАРИ ТЎҒРИСИДА ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг саккизинчи сессияси 25 декабрда Тошкентда ўз ишини бошлади.

Эрталаб соат 10 да Олий Советнинг биринчи мажлиси очилди.

Ҳукумат ложаларида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. РАШИДОВ, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар И. Г. АНИСИМКИН, С. Е. БЕЛОНОЖКО, Й. Р. ҚУРБОНОВ, В. Г. ЛОМОНОСОВ, Н. М. МАТЧОНОВ, М. М. МУСАХОНОВ, О. У. САЛИМОВ, Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ, Н. МАҲМУДОВ, С. У. СУЛТОНОВА, А. А. ХЎЖАЕВ, Олий Совет Президиумининг ва республика ҳукуматининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Мажлисни Ўзбекистон ССР Олий Совети раисининг ўринбосари, депутат С. ЕСИМОВ очди. Президиум столи ёнида Олий Совет раисининг ўринбосарлари, депутат П. Ф. ГЛАЗАТОВ, Г. РАМЕТОВАлар ўтирибдилар.

Сессия иштирокчилари марҳум депутатлар Г. Бобоёров ва В. Н. Қодиров хотирасини ўринларидан туриб эсга олдилар,

Депутатлар составидаги ўзгаришлар тўғрисида мандат комиссиясининг раиси депутат Т. Р. КАРИМОВАнинг доклади тингланди. Олий Совет бир овоздан қуйидаги қарорни қабул қилди: 1974 йил 26 августда 436-Қипчоқ сайлов округидан сайланган Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ережеп Айтмуротовнинг ваколати ҳақиқий деб топилсин.

Депутатлар сессиянинг қуйидаги кун тартибини тасдиқладилар:

1. Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисида.
2. Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги давлат бюджети тўғрисида.
3. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Республиканинг 1975 йилги халқ хўжалигини ривожлантириш давлат плани тўғрисида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Госплани раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклад қилди.

Кун тартибидаги иккинчи масала — Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги давлат бюджети тўғрисида республика молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВнинг доклади тингланди.

Раислик қилувчи Ўзбекистон ССР Совхозлар министри Е. ТАСАНБОЕВ номига депутатлардан Ч. Алматов ҳамда М. Фузайловалар томонидан савол тушганлигини хабар қилди. Депутатлар бундай деб ёзадилар:

«Чорва моллари туёғини кўпайтириш ва чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан беш йиллик план топшириқларининг бажарилиши тўғрисида» Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1973 йил 28 июндаги қарорида совхозлар министрлигига чорвачиликни янада ривожлантириш юзасидан бир қанча тадбирларни амалга ошириш топширилган эди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мазкур қарорини бажариш борасида министрлик ва унинг маҳаллий органлари қилган ишлар тўғрисида ва республика совхозларида чорвачилик юзасидан беш йиллик планнинг бажарилиши қандай аҳволда эканлигини маълум қилишни сўраймиз».

Депутатларнинг шу саволига ушбу сессияда жавоб бериш учун республика совхозлар министрига топшириш ҳақида қарор қабул қилинди.

Танаффусдан кейин мажлисда Олий Совет раисининг ўринбосари депутат П Ф. ГЛАЗАТОВ раислик қилди.

Депутатлар Олий Совет план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларининг қўшимча докладини тингладилар. Бу ҳақда план-бюджет комиссиясининг раиси депутат Ҳ. УМАРОВ сўзга чиқди.

Мажлисда сессия кун тартибидаги дастлабки икки масала юзасидан музокаралар бошланди. Музокараларда депутатлардан Ш. Қ. ХАЙРУЛЛАЕВ (163-Когон шаҳар сайлов округи), Б. А. КРАСНИКОВ (142-Ҳақиқат сайлов округи), Н. С. АЛИМОВА (378-Маориф сайлов округи), А. АБДУШАҲИДОВ (341-Пахтаобод сайлов округи), Г. Н. НАСРИДДИНОВ (317-Дашнобод сайлов округи), Х. ЖУМАМУРОТОВ (456-Чимбой шаҳар сайлов округи) сўзга чиқдилар.

* * *

Соат 16 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи мажлиси бошланди. Мажлисни Олий Совет раисининг ўринбосари депутат С. ЕСИМОВ очди.

Депутатлардан Р. ШАНИКОВ билан Х. ХАЛИМОВ республика Госстройи раиси А. Т. ШАХОВга савол берганликлари мажлисда эълон қилинди. Саволда бундай дейилади:

«Ўзбекистон ССР Олий Совети 1972 йилнинг июнида қишлоқда қурилишни яхшилаш тадбирларини кўриб чиқиб, Госстройга колхоз ва совхоз посёлкаларининг бош планларини ишлаб чиқишни 1973—1974 йиллар мобайнида тугаллашни топширган эди.

Республика Олий Советининг ана шу топшириғи қандай бажарилаётганлигини айтиб беришингизни сўраймиз».

Раислик қилувчи депутатларнинг бу саволи шу сессияда жавоб қайтариш учун Госстрой раисига топширилажагини айтди.

Сессия ўз кун тартибидаги дастлабки икки масалани — республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилга мўлжалланган давлат плани ва 1975 йилги давлат бюджети тўғрисидаги масалаларни муҳокама қилишни давом эттирди. Музокараларда депутатлардан С. МАМАРАСУЛОВ (331-Димитров сайлов округи), М. Н. ИСТОМИН (276-Қорадарё сайлов округи), А. ДАДАХОНОВ (241-Косонсой сайлов округи), Тошкент область ижроия комитетининг раиси П. ЮСУПОВ, депутатлардан Ю. МАМАЖОНОВ (452-Оржоникидзе сайлов округи), К. Т. КУРДИН (К. Маркс номли 418-сайлов округи), С. БАҲРИДДИНОВА (336 — Охунбобоев сайлов округи), Қашқадарё область ижроия комитетининг раиси Х. Р. ҚУЙБОҚАРОВ, депутат Б. А. ЗАЙЦЕВ (20-Фурманов сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада эришилган муваффақиятлар тўғрисида республика меҳнаткашларининг бир қанча коллективларидан олинган рапортлар сессияда ўқиб берилди.

Республика Олий Советининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

ҚИШ—ЧОРВАДОРЛАР УЧУН СИНОВ

Колхозимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва СССР Олий Совети сессиясининг ҳужжатларини зўр ҳурсандчилик билан маъқулламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми ва Пленумда ўртоқ Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқида мамлакатимиз халқларининг халқ хўжалигини ривожлантиришда зўр матонат кўрсатиб ишлаганликлари алоҳида кўрсатилган. Келгуси йилдаги вазифалар конкрет белгиланган. Пленум қарорларидан илҳомланган деҳқонларимиз келгуси йил ҳосилига пухта замин яратишни кучайтириб юбордилар, Далага органик ўғитлар ташиб чиқариш, техникани экишга шайлаб қўйиш соҳасида тезкорлик билан ишлашяпти.

Чорвадорларимиз ҳам пахтакорлардан орқада қолмасликка ҳаракат қилмоқдалар. Чорва қишловини намунали ўтказиш учун барча чораларни кўриб қўйишди. Ем-хашак кўп жамғарилди. Молхоналар тоза тутиляпти. Яйловларда боқилаётган қўйларимизнинг аҳволидан ҳам хабар олиб турибмиз. Қўралар ремонт қилинган. Қўшимча ем-хашак отарларга жўнатилди. 1974 йил ғалабали бўлди. Ўтган йилларга нисбатан анча кўп сут, гўшт ва бошқа чорва маҳсулотлари етказиб бердик,

Биз чорвадорлар чўпонлар билан ҳамкорликда ишлаб қишловни намунали ўтказамиз. Молларни семиз ва соғлом олиб чиқиб, 1975 йилда янада баракали меҳнат қиламиз. Бу Пленум қарорига бизнинг амалий жавобимиз бўлади.

П. УМУРЗОҚОВ,
Чиноз районидаги Навоий номли колхоз чорвачилик фермасининг бош зоотехниги.

МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Тошкент луб тайёрлаш трести корхоналарининг коллективлари тўққизинчи беш йилликнинг аниқловчи йили план топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, яхши ютуқларни қўлга киритдилар. Улар 16 декабрда маҳсулот реализация қилиш ва ишлаб чиқариш планини адо этишди. Йил охиригача яна пландан ташқари 2 миллион сўмликдан ортиқ маҳсулот реализация қилинади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг маҳаллий саноат бошқармасига қарашли корхоналар коллективлари 20 декабрда йиллик планни бажаришди. Пландаги 37,95 миллион сўмлик ўрнига 37,96 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Булар ҳаммаси аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган буюмлардир.

Йил охиригача аҳоли эҳтиёжи учун зарур бўлган маҳсулотлардан яна 1,45 миллион сўмлик ишлаб чиқариш кўзда тутилади.

МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

Комбинатимиз кончилари КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорлари ва СССР Олий Советининг сессияси ҳужжатларини кўтаринки руҳ билан кутиб олишди. Мамлакатимизнинг барча кишилари қатори бизни ҳам саноатда эришилган юксак муваффақиятлар бениҳоя қувонтиради. Саноатнинг етакчи тармоқлари иши бу йил айниқса яхшиланди, меҳнатда юксак муваффақиятлар қўлга киритилди. Бизнинг коллективимиз ҳам бундан мустасно эмас. Мен меҳнат қилаётган бригаданинг ўзи йил бошидан буён пландан ташқари минглаб тонна тоғ қазилмаларини ортиб берди. Бригадамиздаги бирнеча киши шахсий беш йиллик топшириқни бажариб қўйиб, ҳозирги кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар.

Биз эришилган ютуқлар билан чегараланиб қолмай, янги-янги марралар сари боришга, партия чақириқларига амалий иш билан жавоб бериб, беш йилликнинг тугалловчи йили ишлаб чиқариш планларини ҳам ошириб бажариш учун ҳормай-толмай меҳнат қиламиз,

В. ПОДВИГИН,
Олмалиқдаги В. И. Ленин номли кон-металлургия комбинатининг экскаватор машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ИФТИХОР ХИССИ

Бинокорларимиз КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми қарорлари ва СССР Олий Совети сессиясининг материалларини чуқур ўрганиб чиқишмоқда. Бу қарорлар ва материаллар бизда зўр қониқиш ҳосил қилди, Уларда беш йилликнинг тугалловчи йилидаги иш планлари белгилаб берилган. Келгуси йилда мамлакатимизда амалга ошириладиган улкан ишлар кишида ғурур ва ифтихор туйғуларини уйғотиш билан бирга зиммамизга катта масъулият юклайди. Чунки бу топшириқларнинг бажарилиши ҳар биримизнинг иш фаолиятимизга боғлиқ.

Мени, пойтахт область қурувчисини, Леонид Ильич Брежневнинг КПСС Марказий Комитетининг Пленумида сўзлаган нутқи айниқса тўлқинлантирди. Бу нутқда беш йиллик планнинг бажарилиш ва ошириб бажарилиши учун кураш ҳар бир коммунистнинг, ҳар бир меҳнатчининг ички эҳтиёжига айланиши кераклиги таъкидланди.

Янги йил арафасида мен ва ҳамкасбларим ўзларимиз учун янги-янги марраларни белгилаб оляпмиз. 1975 йилнинг меҳнат муваффақиятига муносиб ҳисса қўшамиз.

А. ҚОРАБОЕВ,
Ангрендаги «Узбекшахтострой» трестининг бригада бошлиғи.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУН

Колхозимиз аъзолари бу йил 1060 гектар ерда деҳқончилик қилдилар. Агар ўтган йили ҳар гектар ердан 29 центнердан «оқ олтин» етиштирган бўлсак, 1974 йилда 32,2 центнерга етказилди. Бу зафарга ҳар гектар ердан 37 центнердан ҳосил кўтарган 11-бригада, 34 центнердан ҳосил олган 6-бригада аъзолари айниқса яхши ҳисса қўшдилар.

Етиштирилган ҳосилни йиғиб териб олишда механизаторлар меҳнат намуналарини кўрсатишди. Ялпи ҳосилнинг 90,3 проценти машиналарда терилди. Ҳар бир агрегат билан терилган пахта ўртача 177 тоннаданга тўғри келди. Механизаторларимиздан А. Асроров, У. Ҳайдаров, А. Раҳимовлар 240 тоннадан пахта териб, айниқса жонбозлик кўрсатдилар.

Биз бир йилда ҳосилдорликни уч центнерга кўпайтиришга эришдик. Ҳозир келгуси йил ҳосили учун пухта замин ҳозирлаяпти. Ҳар гектар ерга 15 тоннадан маҳаллий ўғит солиб, барча майдонлар 35—40 сантиметр чуқурликда шудгор қилинди. Шу кунларда ерларни текислаш, мелиоратив ҳолатини яхшилаш, ариқ ва зовурларни тозалаш билан бирга, чорва қишловини муваффақиятли ўтказишга ҳам алоҳида эътибор берилаяпти.

Чорвадорларимиз ҳар бош сигирдан 2900 килограммдан сут соғиш мажбуриятини кўзлаб иш юритмоқдалар. Буни албатта бажарамиз. 1975 йилда ҳар гектар ердан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш, ҳар бош сигирдан 3200 килограммдан сут соғиб олиш юзасидан мажбурият қабул қилдик.

Н. НАБИЕВ,
Бўка районидаги Тимирязев номли колхоз раиси.

40 ЦЕНТНЕРЛИК ХИРМОН

Ўрта Чирчиқ районидаги Куйбишев номли колхознинг Ленин ордени кавалери Очил Маматқулов бошчилик қилаётган 3-бригада аъзолари 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтариб, улкан зафарга эришдилар. Бу олижаноб ишда механик-ҳайдовчилардан Марис Хусаинов ва Ином Абдуллаевларнинг ҳам ҳиссалари каттадир. Улар 129 тоннадан дурдона тердилар. Улар келгуси йилга тайёрланмоқдалар.

С. САРСЕНБОЕВ.

УРТОҚ В. Ғофуров бошчилик қилаётган слесарлар бригадаси Чорвоқ ГЭСининг электр цехида мусобақа пешқадами. Суратда: Б. Ғофуров.

И. Глауберзон фотоси.

КЕЛГУСИ ЙИЛ ҲОСИЛИ УЧУН

Етиштирилган ҳосилнинг 90 проценти машина билан терилди. М. Қўшаев, Ҳ. Қодирқулов, С. Аҳмедовлар ўз агрегатлари билан 120—130 тоннадан пахта териб бригадага катта мадад бердилар.

Айни кунларда бригада аъзолари келгуси йил мўл ҳосили учун замин яратмоқдалар. Улар келгуси йилда ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш ниятида барча экин майдонларини чуқур шудгор қилдилар. Кўп миқдорда гўнг ташиб ерга солмоқдалар.

Уста пахтакор, Пискентдаги Тельман номли колхознинг, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳакимполвон Қодиров бригадаси аъзолари юбилей йилини муваффақиятли якунладилар. 120 гектар ердан 557 тонна ҳосил олдилар. Ҳосилдорлик 49 центнерданга тўғри келди.

С. АҲМЕДОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1975 ЙИЛГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ДАВЛАТ ПЛАНИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси депутат Қ. А. АҲМЕДОВ доклади

Депутат ўртоқлар! Ушбу сессия КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарори, ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг Пленумдаги нутқи, СССР Олий Совети иккинчи сессиясининг қарорлари туфайли совет халқининг сиёсий активлиги ва ижодий ғайрати жўш урган вазиятда ўтмоқда.

Бутун халқимиз КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларини ҳаракат қўлланмаси деб қабул қилмоқда. Совет кишилари Коммунистик партиянинг доно сиёсатини якдиллик билан қўллабқувватлаб ва маъқуллаб, ўз сафларини партия теварагида янада маҳкамроқ жипслаштирмоқдалар, ўз кучларини коммунизм тантанаси йўлида янги шонли ишлар қилишга сафарбар этмоқдалар.

Республикамиз меҳнаткашлари учун тугаб бораётган 1974 йил муҳим тарихий сана — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 50 йиллиги нишонланганлиги билан айниқса қадрли бўлди.

КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматининг жуда катта ёрдами туфайли, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг зўр сиёсий ва ташкилотчилик иши туфайли республика меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XVIII съезди тарихий қарорларини бажара бориб, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг республикамизга бир неча бор келган пайтларида берган маслаҳатларини амалга ошира бориб, тўққизинчи беш йилликнинг ўтган даврида, айниқса 1974 юбилей йилида халқ хўжалиги ва маданиятнинг барча тармоқларини ривожлантиришда, халқ фаровонлигини оширишда катта-катта муваффақиятларга эришдилар.

Республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим умумлашма кўрсаткичлари — ялпи ижтимоий маҳсулотни ва миллий даромадни кўпайтириш кўрсаткичи жиҳатидан беш йиллик планда белгиланган даражадан ўзиб кетилади.

Дастлабки маълумотларга қараганда, бу йил ялпи ижтимоий маҳсулот ўтган йилдагига қараганда планда мўлжалланган 6,8 процент ўрнига 7,9 процент кўпайди, беш йилликнинг тўрт йили ичида эса беш йиллик планда мўлжалланган 29 процент ўрнига 32 процент, ёки 5 миллиард 204 миллион сўмлик миқдорда кўпайди.

Бир йил мобайнида миллий даромад пландаги 6,9 процент ўрнига 7,6 процент, тўрт йил мобайнида эса беш йиллик планда мўлжалланган 26 процент ўрнига 31,6 процент ёки 2 миллиард 421 миллион сўмлик миқдорда ортади.

Саноат муваффақиятли ривожланди. Саноат корхоналарининг коллективлари республика ва Ўзбекистон Компартиясининг ярим асрлик юбилейи шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, маҳсулотни реализация қилиш йиллик планини 20 декабрь куни муддатидан аввал бажардилар. Ўтган йилга нисбатан саноат маҳсулотининг ҳажми пландаги 6,8 процент ўрнига 8,1 процент, 4 йил ичида эса беш йиллик пландаги 36,8 процент ўрнига 37,5 процент ортади.

Беш йилликнинг тўрт йили ичида саноатнинг техника тараққиётини белгилаб берувчи етакчи тармоқлари — электр энергия ишлаб чиқариш, химия саноати, газ саноати, машинасозлик ва металл ишлаш саноати, рангли металлургия янада юксак суръатлар билан ривожланди.

Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида ишлаб чиқаришнинг техникавий даражасини ошириш соҳасида анча иш қилинди. Маҳсулот сифати сезиларли даражада ошди. Саноат маҳсулотининг 300 дан ортиқ турига давлат сифат белгиси берилди.

1974 йилда қишлоқ хўжалигининг ялпи маҳсулоти 1970 йилдагига нисбатан беш йиллик планда кўзда тутилган 10,9 процент ўрнига 18 процент кўпайди. 4 йил мобайнида мамлакат беш йиллик планда белгиланганига қараганда 2 миллион 47 минг тонна кўп пахта олди.

1974 йилда қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг авж олдириб, республика партия ташкилотларининг жуда катта сиёсий ва ташкилотчилик иши туфайли, сув танқислигининг мураккаб шароитларида рекорд ҳосил етиштириб, гектар бошига 30.8 центнер пахта олдилар, пахта теримини уюшқоқлик билан қисқа муддатларда ўтказдилар ва оширилган социалистик мажбуриятларини анча ортиғи билан бажардилар. Давлатга 5 миллион 330 минг тонна ёки планда белгиланганидан 753 минг тонна ёки 16.5 процент кўп пахта сотилди. Ҳосилнинг ярмидан кўпроғи машинада териб олинди.

Бу йил давлатга 540 минг тонна ёки планда белгиланганидан 14 процент кўп дон, шу жумладан 217 минг тонна ёки планда белгиланганидан 26 процент кўп шоли сотилди. 4 йил мобайнида эса 1 миллион 940 минг тонна дон, шу жумладан 790 минг тонна шоли сотилди ёки беш йиллик план топшириқларида кўрсатилганига қараганда 8 процент кўп дон ва 36 процент кўп шоли топширилди.

Республика маккажўхорикорлари 1974 йилда давлатга бултургига нисбатан икки баравар кўп дон сотдилар, тўрт йил ичида эса маккажўхори тайёрлаш юзасидан беш йиллик план топшириғини 6,5 баравар ошириб бажардилар.

Беш йилликнинг ўтган даврида картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, мева ва узум тайёрлаш юзасидан планда белгиланган топшириқлар ҳам анча ошириб бажарилди.

Шу давр ичида чорвачилик янада ривож топди, унинг ем-хашак базаси мустаҳкамланди. Давлатга пилла, тухум, сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар сотиш беш йиллик топшириқлари анча ошириб бажарилди.

Қишлоқ қурилиши ва сув хўжалиги қурилиши плани ошириб бажарилмоқда. Беш йиллик планда белгиланган 365 минг гектар ўрнига 372 минг гектар янги суғориладиган ер ўзлаштирилади, пландаги 420 минг гектар ўрнига 473 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади.

Республикада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини концентрациялаш ва ихтисослаштириш соҳасида катта иш қилинди.

Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида транспорт ва алоқа янада ривож топди.

Капитал қурилиш миқёси анча кенгайди. Пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан республика халқ хўжалигига 14,5 миллиард сўм сарф қилинди, ҳолбуки саккизинчи беш йилликнинг ҳамма йиллари мобайнида 13,8 миллиард сўм сарфланган эди.

Саккизинчи беш йилликнинг ҳамма йиллари давомида 12 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилган бўлса, тўққизинчи беш йилликнинг тўрт йили мобайнида 13,9 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

Аҳолининг турмуш даражасини юксалтириш тадбирлари муттасил амалга оширилмоқда. Шу давр ичида 1,4 миллион ишчи ва хизматчининг иш ҳақи оширилди. Ишчи ва хизматчиларнинг ўртача ойлик иш ҳақи ҳамда колхозчиларнинг меҳнат ҳақи 14 процент кўпайди. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар 17,6 процент ортди.

Ижтимоий истеъмол фондидан бериладиган тўловлар ва имтиёзлар (пенсиялар, нафақалар, стипендиялар, бепул таълим бериш ва медицина хизмати кўрсатиш, санаторийларга бепул йўлланмалар бериш ва шу кабилар) 1970 йилдаги 2 миллиард 250 миллион сўмдан 1974 йилда 3 миллиард 166 миллион сўмга етди. Чакана товар обороти 33,7 процент кўпайди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 75,2 миллион сўмлик миқдорда ёки 68 процент, шу жумладан қишлоқ жойларда 95 процент кўпайди.

Давлат капитал маблағлари ҳисобига жами саҳни 9,5 миллион квадрат метр уй-жой, 258,1 минг ўринлик, яъни беш йиллик планда кўзда тутилганига қараганда 13 минг кўп ўринлик мактаблар, 85,9 минг ўринли мактабгача тарбия муассасалари қуриб битказилди, бир қанча касалхоналар, поликлиникалар, туғруқхоналар, дорихоналар ва бошқа соғлиқни сақлаш муассасалари ишга туширилди, уларнинг техника таъминоти оширилди.

Бироқ планни бажариш жараёнида катта камчиликларга йўл қўйилмаганда эди, мавжуд ички резервлардан янада тўлиқ фойдаланилганида эди, бундан ҳам каттароқ муваффақиятларга эришиш мумкин бўларди.

Ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланмаслик, асосий фондларни ўз вақтида ишга туширмаслик, ишлаб чиқаришни қониқарсиз ташкил этиш натижасида айрим министрликлар ва идоралар маҳсулот чиқаришни кўпайтириш суръатлари жиҳатидан беш йиллик план топшириқларидан орқада қолинишига йўл қўйдилар. Капитал қурилишда ҳамон жиддий камчиликларга йўл қўйиб келинмоқда.

Қишлоқ хўжалиги соҳасида, шунингдек халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида ҳам камчиликлар ва фойдаланилмаётган резервлар мавжуд.

Депутат ўртоқлар! Республика Министрлар Совети тўққизинчи беш йилликнинг тугалловчи йили — 1975 йилга мўлжалланган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш плани лойиҳасини сизларнинг муҳокамангизга ҳавола қилади. Бу план лойиҳаси КПСС XXIV съезди Директивалари, партия билан ҳукуматнинг шундан кейинги қарорлари ва беш йиллик план топшириқлари асосида, КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларига ва IX чақириқ СССР Олий Советининг иккинчи сессияси тасдиқлаган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат планига мувофиқ ишлаб чиқилган.

1975 йилги план лойиҳаси республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг сифат кўрсаткичларини яхшилашни ва унинг ишлаб чиқариш потенциалидан фойдаланиш самарадорлигини оширишни, мавжуд камчиликларни бартараф этишни ва ички резервлардан янада тўла-тўкис фойдаланишни, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни, республиканинг умумиттифоқ меҳнат тақсимотига қўшадиган ҳиссасини кўпайтиришни, аҳоли турмушининг моддий ва маданий даражасини янада оширишни назарда тутади.

Ялпи ижтимоий маҳсулот 1970 йилга нисбатан беш йиллик планда мўлжалланган 41 процент ўрнига 41,5 процент, миллий даромад эса 37 процент ўрнига 40,6 процент кўпаяди.

Асосий ишлаб чиқариш фондларини бир йил мобайнида 2,4 миллиард сўмлик миқдорда кўпайтириш, республика ва иттифоқреспублика қарамоғидаги корхоналарда янги техникани, илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини автоматлаштириш ва механизациялаш юзасидан 357 та йирик тадбирни амалга ошириш мўлжалланмоқда.

Корхоналарни планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига ўтказишни тугаллаш, ишлаб чиқаришни бошқариш, концентрациялаш ва ихтисослаштиришни такомиллаштириш, саноат ва ишлаб чиқариш бирлашмаларини тузиш соҳасидаги ишлар жадаллик билан олиб борилади.

САНОАТ

1975 йилда саноат ишлаб чиқариши ҳажми 1974 йилда кутилаётганидан 5,6 процент, 1970 йилдагига нисбатан эса КПСС XXIV съезди Директиваларида белгиланган 46-49 процент ўрнига 44,6 процент кўпаяди.

СССР химия саноати министрлигининг Ўзбекистондаги корхоналари, Ўзбекистон ССР енгил саноат министрлиги, мебель саноати бошқармаси ҳамда бошқа бир қанча идоралар маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми жиҳатидан беш йиллик план топшириқларидан орқада қолаётганлиги муносабати билан «А» группаси ва «Б» группаси маҳсулотларини ишлаб чиқаришнинг беш йиллик планида мўлжалланган ўсиш суръатларига эришилмайди. Чунончи, 1975 йилда 1970 йилга нисбатан «А» группаси маҳсулотини кўпайтириш суръатлари беш йиллик планда мўлжалланган 47 процент ўрнига 45 процент, «Б» группаси маҳсулотини кўпайтириш суръатлари эса 57 процент ўрнига 42 процент кўпаяди.

Саноатнинг етакчи тармоқлари юксак суръатлар билан ривожланмоқда. **Электр энергия** ҳосил қилиш 32,1 миллиард киловатт соатга етади, яъни беш йиллик план топшириғидан 380 миллион киловатт-соат ёки 1974 йилдагидан 7 процент кўпаяди. Аҳоли жон бошига 1970 йилдаги 1511 киловатт-соат ўрнига 2319 киловатт-соат электр энергия ишлаб чиқарилади.

1975 йил охирларида Сирдарё ГРЭСининг 1 миллион 200 минг киловатт қувватли биринчи навбати муддатидан илгари қуриб битказилади. Республикадаги ҳамма электр станцияларнинг қуввати 6 миллион 380 минг киловаттга етади ёки 1970 йилдагига нисбатан 34,6 процент кўпаяди.

Ёқилғи саноати умуман ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан 1975 йилда беш йиллик топшириқларидан ўзиб кетади ва пландан ташқари 9 миллион сўмликдан зиёд, беш йил мобайнида эса салкам 78 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради.

1975 йилда беш йиллик планда белгиланган 33,7 миллиард куб метр ўрнига 36,8 миллиард куб метр газ қазиб олинади. Беш йил ичида тўққизинчи беш йиллик план топшириқларидан ташқари 4,7 миллиард куб метр газ қазиб олинади. Республикадаги қазиб олинадиган жами ёқилғининг 91 проценти газдан иборат бўлади.

Геология-разведка ишларини кучайтириш ва нефть қазиб олиш жараёнини интенсивлаш тадбирларини амалга ошириш мўлжалланмоқда.

5 миллион тонна ёқилғи қазиб олинади. Беш йил мобайнида беш йиллик планда кўзда тутилган 21,3 миллион тонна ўрнига 21,7 миллион тонна ёки 400 минг тонна кўп кўмир қазиб чиқарилади.

Химия саноати гарчи маҳсулотнинг ялпи ҳажми жиҳатидан беш йиллик топшириқларидан орқада қолаётган бўлсада, ҳар ҳолда юқори суръатлар билан ривожланмоқда. 1975 йилда бу тармоқнинг ялпи маҳсулоти 19,8 процент ортади. Шу билан бирга маҳсулотни кўпайтиришнинг ҳаммасига ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш ва меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилади.

Минерал ўғит ишлаб чиқариш 1974 йилдаги 5.9 миллион тоннадан 1975 йилда 6,2 миллион тоннага етади ёки беш йиллик топшириқ даражасига жуда яқинлашиб қолади. Бу тармоққа сарфланадиган капитал маблағ ҳажми 36 процент кўпаяди.

Нефть химияси саноати маҳсулотини ишлаб чиқаришни икки баравар кўпайтириш режаси тузилмоқда.

Тошкент резина-техника маҳсулотлари заводини ва Поп резина пойафзал заводини қуриш ишлари давом эттирилади.

Машинасозлик ва металлни ишлаш ҳам юксак суръатлар билан ривожланмоқда. 1975 йилда маҳсулот ишлаб чиқариш 1974 йилдагига нисбатан 10,8 процент, 1970 йилдагига нисбатан эса 77 процент кўпаяди.

Тракторлар, компрессорлар, бульдозерлар, пассажир лифтлари, химиявий асбоб-ускуна, қуйи вольтли аппаратлар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш юзасидан беш йиллик планда белгиланган топшириқлардан анча ўзиб кетиш планлаштирилмоқда.

«Ташсельмаш» заводида тўрт қаторли пахта териш машинасини тайёрлаш, «Союзхлопкомаш» бирлашмасида ингичка толали пахтани тозалайдиган валикли жинлар ишлаб чиқариш, шунингдек машинада терилган пахтани қуритиб, тозалайдиган поток линиялар ишлаб чиқариш, «Узтекстильмаш» бирлашмасида конструкцияси яхшиланган ип йигириш ва ўраш машиналари ишлаб чиқариш кўпаяди.

1971 — 1975 йилларда машинасозлик саноатида маҳсулот сифатини яхшилаш билан бирга меҳнат унумдорлиги 56 процент оширилади.

Рангли металлургия корхоналари маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми юзасидан белгиланган беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажармоқда. 1975 йилда маҳсулот ишлаб чиқариш 1974 йилга нисбатан 6,8 процент, 1970 йилга нисбатан эса 47,5 процент кўпаяди. Беш йиллик топшириғидан ташқари 55,6 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. Маҳсулот чиқаришни кўпайтиришга асосан янги техника ва технологияни жорий қилиш ҳисобига эришиш мўлжалланмоқда.

Қора металлургия корхоналари 1975 йилда ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришни 1974 йилга нисбатан 25 процент, прокат ишлаб чиқаришни 3 минг тонна кўпайтиради.

Бинокорлик материаллари саноати маҳсулот ишлаб чиқаришни 1974 йилга нисбатан 8,2 процент, 1970 йилга нисбатан эса беш йиллик топшириқларида белгиланган 54,2 процент ўрнига 53 процент кўпайтиради.

Асбоцемент қувурлар, деразa ойнаси, пардозлаш плиталари ва бошқа баъзи бинокорлик материаллари беш йиллик план топшириқларидан анча ортиқча ишлаб чиқарилади.

1975 йилда йилига 1 миллион 150 минг тонна цемент ишлаб чиқарадиган Навоий цемент заводининг биринчи навбатини ва бошқа корхоналарни ишга тушириш планлаштириб қўйилди.

Мебель саноатида 1975 йилда ялпи маҳсулот 7,8 миллион сўмлик миқдорда ёки 11,2 процент кўпаяди.

План лойиҳасида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланишни яхшилаш мўлжалланмоқда. 3,8 миллион сўмлик капитал маблағ сарфланади. Бу эса илгари қурила бошланган ҳамма объектларни қуриб битказиш ва шу тармоқ ривожини жадаллаштириш имконини беради.

«Узглавлеспром» корхоналарида ялпи маҳсулот ҳажми бир йил ичида 7.1 процент ортади.

1975 йилда **енгил саноат** маҳсулотини ишлаб чиқариш бу йилгига қараганда 3 процент, 1970 йилдагига қараганда эса 24,3 процент кўпаяди. Ип газлама ишлаб чиқариш 8,8 процент, шойи газлама ишлаб чиқариш 18,6 процент, ички трикотаж ишлаб чиқариш 10,4 процент, тикувчилик саноати маҳсулотини ишлаб чиқариш 6,7 процент, чарм пойафзал ишлаб чиқариш 6,7 процент, чинни идиш ишлаб чиқариш 34,1 процент кўпаяди.

1974 йилга нисбатан Бухоро ип газлама комбинатида, Андижон трикотаж фабрикасида Наманган атлас комбинатида. Наманган ипак комбинатида ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш анча оширилади.

1975 йилда Жиззахда устки трикотаж фабрикасини, Урганчда пиллакашлик фабрикасини ишга тушириш планлаштирилган. Хива гилам комбинатини қуришга киришилади, Қувасойда чинни заводи, Шаҳрисабзда пиллакашлик фабрикаси қурилиши давом эттирилади.

1975 йилда 1 миллион 608 минг тонна тола ишлаб чиқариш кўзда тутилган. Бу эса беш йиллик план топшириғидан ортиқдир. Юбилей йилида пахтадан мислсиз мўл ҳосил олинганлиги туфайли қўшимча равишда 40 минг тоннага яқин тола ишлаб чиқариш учун етарли резерв бор.

Озиқ-овқат саноати маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳажми бир йил ичида 5,4 процент, беш йил ичида эса 42,1 процент кўпаяди.

1975 йилда беш йиллик пландан ташқари 17 минг тоннадан кўпроқ ўсимлик ёғи, 12 миллион шартли банка мева-сабзавот консервалари, 3 минг тонна макарон, 1,5 минг тонна сариёғ ва бошқа кўпгина маҳсулотлар ишлаб чиқариш мўлжалланмоқда.

1975 йилда Урганч ёғ-экстракт заводини қуриш давом эттирилади, янги Тошкент консерва заводи, Ургут тамаки-ферментация заводи, Ангрен ва Фарғона сут заводлари, Қарши нон заводи ва бошқа объектлар қурилиши авж олдириб юборилади.

Тўққизинчи беш йиллик давомида республиканинг **ун-ёрма ва омихта ем** саноати анча ривож топади. 1975 йилда 1 миллион 150 минг тонна сифатли ун ишлаб чиқариш кўзда тутилди. 1971—1975 йилларда омихта ем беш йиллик планда белгиланганидан 236 минг тонна кўп ишлаб чиқарилади.

1975 йилда Тахиатошдаги тегирмонни, Оҳангарон, Жомбой, Қарши, Зарбдор элеваторларини, механизациялаштирилган бир қанча дон омборларни ва бошқа объектларни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Маҳаллий саноат министрлиги корхоналарида маҳсулот ишлаб чиқариш 1974 йилга нисбатан 4 процент, 1970 йилга нисбатан эса 70 процент кўпаяди.

1975 йилда ихтисослаштирилган бир қанча янги корхоналарни, шу жумладан, «Электроприбор» заводини, Шаҳрисабзда «Ҳужум» бадиий буюмлар фабрикасини, Тошкентда ошхона мебели ишлаб чиқарадиган заводни, Олмалиқда тафтинг гилам фабрикасини ва бошқа корхоналарни ишга тушириш планлаштирилмоқда.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

КПСС XXIV съезди Директиваларида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажмини шундан аввалги саккизинчи беш йилликдагига нисбатан 20-22 процент кўпайтириш мўлжалланган эди.

1975 йил плани лойиҳасида қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни, дастлабки тўрт йиллик якунларини ҳисобга олиб, беш йиллик мобайнида 28,4 процент кўпайтиришни таъминлайдиган даражага етказиш белгиланмоқда. Шу билан бирга пахта етиштириш беш йиллик плани 2 миллион 35 минг тонна, шоли етиштириш плани 214 минг тонна, маккажўхори дони етиштириш 922 минг тонна миқдорида ошириб бажарилади.

Сабзавот, узум, каноп, тамаки, гўшт, сут, тухум, қоракўл тери ва пилла етиштириш топшириқлари ҳам анча ошириб бажарилади.

1975 йилда беш йиллик топшириқ даражасида— 4 миллион 720 минг тонна пахта, шу жумладан 210 минг тонна ингичка толали пахта етиштириш кўзда тутилади.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш беш йиллик планда кўзда тутилган ҳажмда белгиланаётир, аммо қоракўл, хом тери, мева ва узум харид қилиш бундан истисно бўлиб, ана шу маҳсулотларни етиштириш топшириғи бирмунча камроқ миқдорда белгиланмоқда.

136 минг гектар ерни ирригация-мелиорация жиҳатидан тайёрлаш ҳамда 461 минг гектар янги ерни суғориш ва ўзлаштириш юзасидан беш йиллик планда кўзда тутилган топшириқни бажариш мўлжалланмоқда. Шу янги ерларнинг 35 минг гектари Қарши даштида, 9 минг гектари Жиззах даштида, 13 минг гектари Мирзачўлда, 10 минг гектари Сурхон-Шеробод водийсида ва 15,6 минг гектари Қорақалпоғистон АССРда ўзлаштирилади, бу ерларнинг 9 минг гектари шолипояга айлантирилади.

300 минг гектар яйловга сув чиқариш, 128 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 392 минг гектар суғориладиган ерни реконструкция қилиш ва сув таъминотини яхшилаш мўлжалланмоқда.

Аму—Бухоро магистрал каналининг иккинчи навбатини ишга тушириш, шу тариқа Самарқанд, Бухоро ва Қарши областларида суғориб келинаётган 460 минг гектар ернинг сув таъминотини ошириш кўзда тутилмоқда.

Андижон сув омбори, Тахиатош ва Туямўйин гидроузелларидаги сув хўжалиги объектларини ва катта Наманган каналининг иккинчи навбатини қуриш ишлари давом эттирилади.

Суғориладиган ерлардаги экинзорларни 87,5 минг гектар миқдорида кенгайтириш ва жорий этилаётган алмашлаб экишга мувофиқ экин майдонлари структурасини яхшилаш кўзда тутилмоқда. Бедапоялар 65 минг гектар миқдорида кўпайтирилади.

Республикага минерал ўғит етказиб бериш 4 процент кўпайиб, 4 миллион 334 минг тоннага етади. Бу эса ҳосилдорликни ошириш юзасидан белгиланган марраға эришиш имконини беради. Колхоз ва совхозларни ўсимликларнинг касалликларига ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашиш учун гербицидлар, дефолиантлар ва заҳарли химикатлар билан тўла-тўкис таъминлаш мўлжалланмоқда.

Машинада пахта теришни 2,7 миллион тоннага етказиш мўлжалланмоқда.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада концентрациялаш, ихтисослаштириш ва хўжаликлараро кооперациялаш соҳасида катта иш қилинмоқда. Қишлоқ хўжалигига техника етказиб бериш 1974 йилга нисбатан анча кўпаяди.

Чорвачиликни янада ривожлантириш, молларнинг туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш, ем-хашак базасини мустаҳкамлаш кўзда тутилмоқда. Чорвачилик ва паррандачиликни саноат негизига ўтказишни давом эттириш тадбирлари амалга оширилади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ

Республика территориясида пул билан таъминлашнинг ҳамма манбалари бўйича капитал маблағ ҳажми 4,4 миллиард сўмга етади, яъни 1974 йилдагига нисбатан 335 миллион сўм ёки 8 процент кўпаяди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қарашли хўжалик бўйича капитал маблағ ҳажми 2,9 миллиард сўмга етади ва 1974 йилдагига нисбатан 5,8 процент кўпаяди, шу жумладан давлат капитал маблағи 2,3 миллиард сўм бўлади ёки 1974 йилдагига нисбатан 5,4 процент кўпаяди, қурилиш-монтаж ишлари ҳажми эса 1,6 миллиард сўмликка етади ёки 1974 йилдагига қараганда 7,5 процент ортади. Давлат капитал маблағининг 74 проценти ишлаб чиқариш объектларини қуришга, шундан 24,8 проценти саноатни ривожлантиришга сарфланади. 2 миллиард 137 миллион сўмлик асосий фондларни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ

1975 йилда ҳамма турдаги транспортда юк ташиш ҳажмини 1974 йилга нисбатан 6,5 процент, юк оборотини 5,9 процент, пассажир оборотини 6,8 процент кўпайтириш мўлжалланмоқда.

Тахиатош-Нукус темир йўлини ишга тушириш планлаштирилган. Бу темир йўл Қорақалпоғистон АССРнинг республика бошқа территориялари билан транспорт-иқтисодий алоқасини яхшилаш имконини беради.

1971-1975 йилларда умумий фойдаланишдаги қаттиқ қопламали автомобиль йўллар тармоғи 5,5 минг километр узайтирилади.

1975 йилда шаҳарлараро алоқа линияларидаги каналларнинг узунлиги беш йиллик план топшириғида кўзда тутилган 424 минг километр ўрнига 534 минг километрга етказилади, бу эса пландагидан 26 процент ортиқдир. Шаҳарлардаги автомат телефон станцияларининг қуввати 1970 йилдаги 192 минг номердан 350 минг номерга етади ёки 51 процент кўпаяди, қишлоқлардаги телефон станцияларининг қуввати эса 42,6 минг номердан 97,4 минг номерга етади.

АҲОЛИНИНГ ТУРМУШ ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ

План лойиҳасида аҳоли турмушининг моддий ва маданий даражасини янада кўтариш тадбирларини амалга ошириш мўлжалланмоқда. Маориф ва соғлиқни сақлаш ходимларининг иш ҳақи, ставкалари ва окладлари минимумини ошириш (ўқитувчилар ва врачлар иш ҳақини оширишга қўшимча равишда), меҳнаткашларнинг социал страхованиесини янада яхшилаш мўлжалланмоқда.

Республика экономикасини муттасил тез суръатлар билан ривожлантириш аҳолининг пул даромадларини стабил равишда оширишни таъминламоқда. Аҳолининг пул даромадлари 1971—1974 йилларда йилига ўрта ҳисобда 560 миллион сўм ошиб борган бўлса, 1975 йилда 824 миллион сўм кўпайтириш мўлжалланмоқда. Беш йиллик давомида аҳолининг пул даромадлари 3 миллиард 123 миллион сўм миқдорида ёки 50,6 процент ортади. Пул даромадлари йилига ўртача ҳисобда 8,5 процент, 1975 йилда эса 1974 йилга нисбатан 10 процент кўпаяди.

Аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадлар 1975 йил мобайнида 3,7 процент, 1971-1975 йилларда эса 21,8 процент ортади.

Чакана товар обороти ҳажми 6 миллиард 615,2 миллион сўмликдан 1975 йилда 6 миллиард 980 миллион сўмликка етади. Аҳолига озиқ-овқат ва саноат товарлари сотиш кўпаяди.

Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажмини бир йил ичида 11,7 процент, шу жумладан қишлоқ жойларида 13 процент кўпайтириш, 1970 йилга нисбатан эса 87,7 процент ва қишлоқ жойларда 2,2 баравар кўпайтириш белгилаб қўйилди.

План лойиҳасида фанни янада ривожлантиришга катта эътибор берилган. Республика илмий муассасаларига 48,4 миллион сўм маблағ ажратилади. Республика илмий муассасалари йил давомида 163 та илмий-техникавий ишларни тугаллаб, ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун топширишлари лозим.

Беш йиллик планнинг маориф ва маданият соҳасидаги топшириқлари асосан тўла ва ошириб бажарилмоқда. 1975 йилда ҳамма турдаги умумий таълим мактабларининг ўқувчилари 3 миллион 720 минг кишига, ҳунар-техника мактаблари ва билим юртларининг ўқувчилари 84,5 минг кишидан 116,5 минг кишига етади.

1975 йилда республика олий ўқув юртларига беш йиллик планда кўзда тутилган 46 минг ўрнига 47 минг киши қабул қилинади, студентлар эса 242,6 минг кишига етади. Ўрта махсус ўқув юртларига 66,4 минг киши, яъни беш йиллик план даражасида ўқувчилар қабул қилинади, ўқувчилар сони эса 190,2 минг кишига етади.

Клуб муассасалари, кутубхоналарни янада кўпайтириш ва кенгайтириш, театрлар ва кино установкаларни кўпайтириш мўлжалланмоқда. Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш яхшиланади. Касалхоналардаги ўринларнинг умумий сони 142 мингтага етади, бу бешйиллик план топшириғидагидан 4 минг ўрин кўп демакдир. Беш йилликда врачлар сони қарийб 9 минг кишига кўпаяди. 1975 йилда ҳар 10 минг аҳолига 25 врач тўғри келади. 1970 йилда 20 врач тўғри келган эди. 1971—1975 йилларда беш йиллик планда кўзда тутилган 323 минг ўрнига 357 минг ўринли шу жумладан 1975 йилда 78,4 минг ўрнига 106 минг ўринли мактаблар қурилади.

5 йил мобайнида 109,5 минг ўринлик, шу жумладан 1975 йилда 23,6 минг ўринлик мактабгача тарбия муассасалари ишга туширилади.

Жами саҳни 3,28 миллион квадрат метр келадиган уй-жойни фойдаланиш учун топшириш кўзда тутилмоқда. Шундан 1,8 миллион квадрат метри иттифоқ, республика ва республика министрликлари ҳамда идоралари ажратган капитал маблағ ҳисобига қурилади. Умуман беш йил давомида жами саҳни 16,3 миллион квадрат метр уй-жой қуриб битказилади.

Квартираларни газ билан таъминлашни давом эттириш, сув бериш иншоотлари ва канализация қувватини кўпайтириш, водопровод ва иссиқлик тармоқларини узайтириш мўлжалланмоқда. Тошкент шаҳрида метрополитен қуриш давом эттирилади.

ТАБИАТНИ ҚЎРИҚЛАШ ВА ТАБИИЙ РЕСУРСЛАРДАН РАЦИОНАЛ ФОЙДАЛАНИШ

1975 йил плани лойиҳасига биринчи марта киритилган бўлимда табиатни: ер ости бойликларини ва сув ресурсларини, осмон ҳавзасини ва ўрмон ресурсларини қўриқлашга, ер фондидан ва минерал ресурслардан рационал фойдаланишга, балиқ запасларини урчитиб кўпайтиришга, шунингдек мазкур мақсадларга хизмат қиладиган иншоотлар ва объектларнинг ишлаб чиқариш қувватларини ишга туширишга оид топшириқлар кўзда тутилган. Мазкур тадбирларни амалга оширишга республика хўжалиги бўйича 58,5 миллион сўм ёки 1974 йилда ажратилганига қараганда 13 миллион сўм кўп давлат капитал маблағини сарфлаш кўзда тутилган.

1974 йилда суткасига 144 минг куб метр сувни тозалай оладиган иншоотлар ишга туширилган бўлса, 1975 йилда 209 минг куб метр сувни тозалаб берадиган иншоотларни ишга тушириш мўлжалланмоқда. Ифлосланган оқава сувлардан 285 миллион куб метри механик ва биологик усулда тозаланади.

Майда иситиш қозонларини тугатиш, ишлаб турган қозонхоналарни газ ёқишга ўтказиб, уларга контроль-ўлчов аппаратлари ва автоматика воситалари ўрнатиш йўли билан атмосферага зарарли моддаларни чиқаришни қисқартириш белгиланди.

Экинзорларни қўриқлаш ва уларнинг ҳосилдорлигини ошириш мақсадида иҳота дарахтзорлари барпо этиш, қумлоқлар, жарликларни мустаҳкамлаш ва уларга кўчат ўтқазиш, тоғ ёнбағирларида террасалар ҳосил қилиш, тупроқнинг нурашига йўл қўймайдиган гидротехника ва сел қайтаргич иншоотлар қуриш планлаштирилмоқда.

Депутат ўртоқлар!

1975 йилга мўлжалланган халқ хўжалик планининг алоҳида аҳамияти бор, чунки у КПСС XXIV съезди Директиваларида тўққизинчи беш йиллик учун белгиланган иқтисодий ва социал вазифаларнинг бажарилишини таъминлаши лозим.

КПСС Марказий Комитети декабрь (1974 йил) Пленумида қайд қилинганидек, 1975 йил план топшириқларини ўзининг тиғизлигига қарамай, минимал план топшириқлари деб ҳисоблаш зарур. Ана шу топшириқларнинг ошириб бажарилиши учун актив курашмоқ мумкин ва зарур. Бунинг учун хўжалик имкониятлар ҳам, сиёсий имкониятлар ҳам мавжуд.

Ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқиб, бутун ишимизни меҳнат активлиги кўтаринкилигини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, илғор тажрибани ёйишга, муқобил планларни тузишга тағин ҳам кўпроқ аҳамият беришга, социалистик мусобақани асосий социал-иқтисодий мақсадларга эришишга йўналтириш даркор. Шунчаки кўпроқ иш қилиш эмас, бу ишни яхшироқ ва тежамлироқ қилиш талаб қилинади.

Шак-шубҳа йўқки, республика меҳнаткашлари Коммунистик партия раҳбарлигида беш йилликнинг тугалловчи йилида республика олдида турган вазифаларни шараф билан бажариш учун бутун кучғайратларини сарфлайдилар, КПСС XXV съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XIX съездини муносиб кутиб оладилар. (Қарсаклар).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССРНИНГ 1975 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР молия министри депутат В. МУРОДХЎЖАЕВ доклади

Депутат ўртоқлар! Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС XXIV съезди қарорларини муваффақиятли суръатда амалга оширмоқда. Бизнинг Ватанимиз бутун халқнинг сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган бир вазиятда тўққизинчи беш йилликнинг белгиловчи, тўртинчи йили планини бажариб бўлмоқда.

Ўзбекистон ССРнинг 1974 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 101,1 процент бажарилади. Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳри бу йил ўз бюджетларининг даромад қисмини бажармоқда.

Бу эса 1974 йилги халқ хўжалик плани ва бюджетида белгиланган барча топшириқларнинг бажарилишини пул билан ўз вақтида ва узлуксиз таъминлаб туриш, план ва бюджетни бажариш жараёнида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети мўлжалланган қўшимча тадбирларга маблағ ажратиш, шунингдек халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларига зарур молиявий ёрдам бериш имкониятини туғдирди.

Аммо бизда камчиликлар, нуқсонлар ва фойдаланилмаган имкониятлар ҳам кўп. Бир қанча корхоналар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш планларини, меҳнат унумдорлиги ва жамғарма планларини бажармаётир. Бунинг натижасида аҳоли халқ истеъмоли товарларининг талайгина қисмини ололмай қолмоқда, давлат бюджети эса, оборот солиғи ва фойдадан чегириб олинадиган тўловларнинг анча қисмини ололмай қолмоқда.

Марғилондаги «Атлас» фирмаси 1974 йилнинг ўн бир ойи мобайнида 215 минг метр шойи газлама, Бухоро ип газлама комбинати 4 миллион 700 минг метр газламани тайёрлаб бермади. Самарқанддаги трикотаж фабрикаси шу давр ичида пландаги 217 минг дона устки ва ички трикотажни ишлаб чиқармади.

Бу йил Ўзбекистон металлургия заводида сирланган идиш ишлаб чиқарувчи цех ва Самарқанддаги рўзғор холодильниклари заводи планда белгиланган миқдорда маҳсулот тайёрламаётир. Бунинг натижасида оборотдан олинадиган солиқ плани умуман бажарилгани ҳолда 1974 йилда айрим тармоқларда 18,6 миллион сўмлик даромад олинмай қолмоқда.

414 корхона ва ташкилот 1974 йилнинг 9 ойи мобайнида ўз фойдасидан республика бюджетига тўлов планини бажармади. Улар жами 23,5 миллион сўм қарздор бўлиб қолдилар, булар орасида озиқ-овқат саноати, автомобиль транспорти, қурилиш, енгил саноат министрликларига қарашли корхоналар кўп.

Совхозлар министрлигига қарашли хўжаликлар бу йил пахта етиштириш ва давлатга сотиш планини, сут, чўчқа гўшти, пилла, қоракўл тери тайёрлаш планларини ошириб бажардилар. Аммо уларнинг молиявий-хўжалик фаолиятида жиддий нуқсонлар ҳам бор. Асосий маҳсулотнинг таннархи 78,4 миллион сўм миқдорида ошиши кутилмоқда. Жамғарма плани 17,2 миллион сўм миқдорида бажарилмаётир, 130 совхоз зарар кўрди.

Ўзбекистон ССР Молия министрлиги ва маҳаллий молия органлари 1974 йилда иш услуби ва методларини янада такомиллаштириш, халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планида кўзда тутилган барча топшириқларни пул билан таъминлаш, хўжаликдаги ички резервларни тўлароқ сафарбар қилиш ва бюджетнинг қўшимча даромадларини қидириб топишга қаратилган зарур тадбирларни амалга оширдилар.

Молия министрлиги ва республикадаги маҳаллий молия органлари иқтисодий иш ва контроль ишлари жараёнида даромадларни кўпайтириш ва бюджет ҳаражатларини 87,7 миллион сўм миқдорида қисқартириш имконини берадиган хўжаликдаги ички резервларни қидириб топдилар.

Депутат ўртоқлар! Ўзбекистон ССР Министрлар Совети республиканинг тўққизинчи беш йилликнинг тугалловчи йили 1975 йилги давлат бюджетини сизнинг муҳокамангиз ва тасдиғингизга тақдим этади.

Келгуси йил Давлат бюджетининг лойиҳаси партия XXIV съездининг, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари ва Ўзбекистон Компартияси XVIII съездининг қарорларига асосан ишлаб чиқилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил 16 декабрда бўлиб ўтган Пленумида СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат плани ва СССР Давлат бюджети лойиҳалари асосан маъқулланди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқида принципиал йўл-йўриқлар кўрсатилди ва коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида партия ҳамда совет халқи олдида турган муҳим вазифалар таърифлаб берилди.

Бюджетнинг даромадлари ва ҳаражатлари СССРнинг 1975 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги қонунга ва республиканинг халқ хўжалик планига тамомила мувофиқ суръатда белгиланди. Бунда ишлаб чиқариш резервларини энг кўп сафарбар қилиш ва бюджетнинг даромадларини кўпайтириш, иқтисодий тежашга қаттиқ риоя қилиш, моддий воситалар ва пул маблағларини тўққизинчи беш йилликнинг энг муҳим йўналишларига тўплашни кучайтириш зарур эканлиги эътиборга олинди.

Бюджетда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг айрим қарорларида кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш учун зарур маблағлар ажратиб бериш ҳисобга олинди.

Шунга биноан республиканинг 1975 йилги Давлат бюджети даромад ва ҳаражатлари 4166211 минг сўмни ташкил этади, ёки Ўзбекистон ССР Олий Совети 1974 йил учун тасдиқлаганидан 9 процент ортади.

БЮДЖЕТНИНГ ДАРОМАДЛАРИ

1975 йилда давлат бюджети даромадларининг умумий суммасида социалистик хўжаликда олинадиган тушумлар 3532 миллион сўм ёки 84,8 процентни ташкил этади.

Халқ хўжалик планида кўзда тутилган маҳсулотларни ишлаб чиқариш кенгайтирилиши муносабати билан келгуси йилда оборотдан олинадиган солиқ 1974 йилда бажарилиши кутилган миқдорга нисбатан 112 миллион сўм,- ёки 6,1 процент кўпаяди ва 1950 миллион сўмга етади.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бизда кенг истеъмол молларини қўшимча равишда ишлаб чиқариш учун, талаб-эҳтиёжлар ҳали қондирилмаётган товарларни анча кўпроқ ишлаб чиқариш учун катта имкониятлар бор. Ана шу резервларни қидириб топиш ҳамда сафарбар қилиш аҳолини зарур моллар билан таъминлашни ва шу билан бирга бюджетнинг даромадларини кўпайтириш имконини беради.

Давлат корхоналари ва ташкилотларининг оладиган фойдаси республика бюджети даромадларининг муҳим манбаидир. 1975 йилда фойдадан бюджетга тўловлар 1119 миллион сўм бўлади, ёки давлат бюджетидаги барча даромадларнинг 26,9 процентини ташкил этади.

1975 йилда халқ хўжалигида фойданинг умумий миқдори 1715 миллион сўм, ёки 1974 йилда бажарилиши кутилганидан 181 миллион сўм ортиқ қилиб белгиланган эди. Социалистик хўжаликнинг юксалтиришнинг планда кўзда тутилган жадал суръатлари, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини ишлаб чиқаришга тобора кенг жорий қилиш, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишни яхшилаш зарурлиги фойдани кўпайтириш учун негиз бўлади.

Аммо, бизнинг халқ хўжалигимизда ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш негизида жамғармаларни кўпайтириш учун ҳали катта резервлар мавжуд.

БЮДЖЕТНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ

1975 йилда халқ хўжалиги ва социал-маданий тадбирларни маблағ билан таъминлаш учун бюджет ҳаражатларининг умумий суммасидан 4044825 минг сўм ёки жами ҳаражатларининг 97,1 процентини сарф қилинади.

Халқ хўжалиги тармоқларини янада ривожлантириш учун 1918055 минг сўм ажратиб бериш кўзда тутилди. Бу эса Ўзбекистон ССР Олий Совети томонидан 1974 йил учун тасдиқланган планга нисбатан 109,5 процентни ташкил этади.

Саноат ва қурилиш учун 314627 минг сўм қишлоқ хўжалиги учун 967647 минг сўм, автомобиль транспорти ва алоқа учун 86609 минг сўм, уй-жой-коммунал хўжалиги учун 278178 минг сўм ажратиб бериш кўзда тутилди.

Бундан ташқари, корхоналарнинг ўз маблағлари ҳамда банк кредитлари ҳисобига халқ хўжалигига 1625282 минг сўм сарф қилинади. 1975 йилда халқ хўжалигига жами 3543337 минг сўм сарф қилинади.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Республика олдида турган вазифаларни амалга оширишда капитал қурилиш катта роль ўйнайди. Социалистик экономиканинг барча тармоқларини ривожлантириш, фан-техникани тараққий эттириш суръатлари, халқнинг турмуш даражасини янада ошириш бинокорларининг зўр ғайрат билан ишлашига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

1975 йилда Ўзбекистон ССРда марказлаштирилган тартибда капитал маблағ билан таъминлаш учун 1977 миллион сўм, шу жумладан бюджет ҳисобига 1313 миллион сўм, ёки барча ҳаражатларнинг 66,4 проценти ва хўжалик органларининг ўз маблағлари ҳамда банк кредитлари ҳисобига 664 миллион сўм сарфланади.

Капитал қурилишга ажратиб бериладиган катта маблағлар халқ хўжалигининг барча тармоқларида қурилишнинг кенг проблемасини амалга ошириш имконини беради.

Кейинги йилларда Ўзбекистон ССРда капитал маблағларнинг берадиган самарасини ошириш учун кўп иш қилинди. Шу билан бирга республикада ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жой ва бошқа объектларни фойдаланиш учун топшириш планини бажаришда, шунингдек капитал маблағ сарфлаш планини бажаришда жиддий қолоқликка йўл қўйилмоқда. Кўпгина иншоотларда машина-ускуналар тўпланиб қолмоқда. Бу машина-ускуналар узоқ вақт мобайнида монтаж қилинмаганлиги натижасида ишдан чиқиб қолмоқда.

Қурилишда ҳисоб-китоб ишлари тартибга солинган эмас. Шу йилнинг 1 ноябригача қурилиш министрликларининг пудратчиларига 177 миллион сўм тўланмай қолди, қурилиш-монтаж ишларини бажариш юзасидан ўз вақтида тўланмаган қарзлар миқдори 60 миллион сўмдан ошиб кетди, ўз маблағларидан банклардаги счетга топширилмай қолган пул миқдори эса 1 декабргача 68 миллион сўм бўлди.

Асосий фондларни ишга тушириш планларининг бажарилиши устидан контролни кучайтириш, қурилиш муддатларини қисқартириш, капитал маблағларни, одам кучи ва моддий ресурсларни ишга тушириладиган қурилиш ва объектларга тўплаш учун, қурилиш ишларини яхши ташкил этиш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бориш зарур. Қурилишда ички ресурсларни сафарбар қилиш планларини, ўз маблағларидан ажратиб бериладиган ва капитал қурилишни пул билан таъминлашга мўлжалланган пулни топшириш планларини бажаришга, қурилишда ҳисоб-китобни тартибга солишга эътиборни кучайтириш зарур.

СОЦИАЛ-МАДАНИЙ ТАДБИРЛАРНИ ПУЛ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Коммунистик партия халққа фидокорона хизмат қилишни, унинг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишни ҳамиша ўзининг олий бурчи деб ҳисоблаб келмоқда. Бизда қилинаётган ишларнинг ҳаммаси инсон манфаатларини кўзлайди. Бу эса халқ хўжалик планларида ўз ифодасини топмоқда ва давлат бюджетидан социал-маданий тадбирларга қилинаётган ҳаражатларнинг доим ортиб боришида намоён бўлмоқда.

1975 йилда Давлат бюджетидан шу тадбирлар учун 2127 миллион сўм ажратиб берилади ва бу маблағлар қуйидаги мақсадлар учун сарф қилинади (миллион сўм ҳисобида):

	1975 йил лойиҳа	1974 йил учун тасдиқланган планга нисбатан процент ҳисобида
Халқ маорифи, фан ва маданият	1188	108,2
Соғлиқни сақлаш ва физкультура	463	108,8
Социал таъминот	476	109,3

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда «Болалари бўлган кам даромадли оилаларга моддий ёрдамни янада кўпайтириш тўғрисида» қарор қабул қилдилар. СССР Олий Совети Президиуми «Кам даромадли оилаларнинг болаларига нафақа тўлаш ҳақида» фармон чиқарди. Бу фармонга мувофиқ, даромаднинг ўртача умумий миқдори оила аъзосига ҳисоблаганда ойига 50 сўмдан ошмайдиган оилаларнинг болаларига 1974 йил 1 ноябрдан бошлаб нафақа тўланмоқда.

Кам даромадли оилаларнинг болаларига нафақа тўланаётганлиги совет оиласининг фаровонлигини ошириш ва уни мустаҳкамлашга қаратилган янги социал-иқтисодий тадбир бўлиб, социалистик давлатнинг ёш авлодни тарбиялаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини исбот этади.

1975 йилда республикада кам даромадли оилаларнинг болаларига 295 миллион сўмлик нафақа тўланади.

СССР Олий Совети Президиуминининг «Инвалидларга ва қаровчисидан маҳрум бўлиб қолган оилаларга пенсия миқдорини янада ошириш тўғрисида» 1973 йил 21 ноябрда чиқарган фармони ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Шу фармонга мувофиқ, республикада 1974 йил 15 декабрдан бошлаб 300 мингдан ортиқ инвалидга ва қаровчисидан маҳрум бўлган оилаларга бериладиган нафақаларнинг миқдари кўпайтирилади. Бу нафақаларни тўлаш учун қўшимча равишда сарф қилинадиган маблағ йилига 40 миллион сўмдан ошиб кетади.

План лойиҳасига мувофиқ, келгуси йилда колхозларнинг аъзоларига 238,8 миллион сўм, яъни 1974 йил планида белгиланганига нисбатан 7,8 миллион сўм, ёки 3,4 процент кўпроқ нафақа ва пенсия тўлаш кўзда тутилган.

КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ, шу йил 6-9 декабрда 1957 йилгача тарқатилган давлат заёмлари ҳақини муддатидан илгари тўлаш учун биринчи тираж ўтказилди. 23 декабрдан бошлаб эса тиражда чиққан облигацияларнинг ҳақини тўлашга киришилди. Барча облигацияларнинг ҳақи дастлабки белгиланган муддатдан олти йил олдин тўланади. Бу эса халқ манфаатларига тамомила мос бўлиб тушади.

БОШҚАРУВ ХАРАЖАТЛАРИ

Халқ хўжалигини бошқариш системасини такомиллаштириш — партия иқтисодий сиёсатининг асосий масалаларидан биридир.

Республикада бошқарув аппаратини тобора такомиллаштириш ва арзонлаштириш соҳасидаги тадбирлар амалга оширилмоқда. Хизматдаги енгил автомобиллардан ва командировка ҳаражатларидан фойдаланишни тартибга солиш чоралари кўрилди.

Шу билан бирга баъзи министрликлар ва идоралар бошқарув аппаратини такомиллаштириш ва унинг структурасини яхшилаш соҳасида ҳали етарли иш олиб бормаётирлар, штат-молия интизомига риоя қилиниши устидан тегишли контролни таъминламаётирлар.

1975 йил бюджетида бошқарув аппаратига қилинадиган ҳаражатларни қисқартириш йўли билан 13 миллион сўмни тежаш, шу жумладан республика министрликлари ва саноатдан бошқа иттифоқ — республика министрликлари ва идоралари бўйича 8 миллион сўмни тежаш кўзда тутилган.

1975 йилда давлат ҳокимияти органларини, давлат бошқармасини ва суд органларини таъминлаш учун бюджетдан 51121 минг сўм, яъни шу йилда қилинадиган ҳаражатлар миқдорида маблағ ажратиб бериш кўзда тутилган.

Министрликлар ва идоралар бошқарув аппаратининг структурасини тобора такомиллаштириш ва унга сарфланадиган ҳаражатларни камайтириш чораларини кўришлари, халқ хўжалигининг тегишли тармоқларида мавжуд бошқарув структурасини танқидий нуқтаи назардан таҳлил этишлари лозим.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССРНИНГ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ВА МАҲАЛЛИЙ БЮДЖЕТЛАР

Қорақалпоғистон АССР, барча областлар ва Тошкент шаҳри бу йил иқтисодий ва маданий тараққиёт соҳасида янги, катта муваффақиятларга эришдилар.

Қорақалпоғистон АССРнинг давлат бюджети ва маҳаллий бюджетлари Ўзбекистон ССР давлат бюджетининг муҳим таркибий қисмидир. 1975 йилда бу бюджетлар 1583 миллион сўмни ташкил этади ёки шу йил учун тасдиқланганидан 5 процент ортиқ бўлади. Бу бюджетлар қуйидаги миқдорларда лойиҳалаштирилган:

	(Минг сўм ҳисобида)
Қорақалпоғистон АССР	136575
Тошкент шаҳри	301841
Тошкент области	174946
Фарғона области	153544
Самарқанд области	152784
Андижон области	117842
Бухоро области	106330
Наманган области	97157
Қашқадарё области	95849
Сурхондарё области	84199
Хоразм области	68319
Сирдарё области	47919
Жиззах области	45218

Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги халқ хўжалик планида кўзда тутилган тадбирларни пул билан таъминлаш учун республика бюджетидан Қорақалпоғистон АССРга 23179 минг сўм, Жиззах областига 7082 минг сўм ажратиб берилади.

1975 йилдаги вазифалар меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари зиммасига ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантиришга эътиборни кучайтириш, хўжаликдаги ички резервларни тўлароқ сафарбар қилиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш тадбирларини кўриш, бюджетдан ажратиб бериладиган маблағларни тўғри ва тежамли сарф қилишни таъминлаш вазифасини юклайди.

Келгуси йил шу беш йилликнинг тугалловчи йили бўлибгина қолмай. КПСС XXIV съезди арафаси ҳам бўлади. Бу съезд мамлакатнинг бундан буёнги истиқболларини, янги ўнинчи беш йилликнинг асосий йўналишларини белгилайди. Бу — халқ фаровонлигини янада ошириш учун сифат беш йиллиги, ишлаб чиқаришнинг юксак самарадорлиги беш йиллиги бўлади.

Келгуси йилда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари коммунистик жамият қурилишининг буюк йўлида янада катта муваффақиятларни қўлга киритишларига шак-шубҳа йўқ. (**Қарсаклар**).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПЛАН-БЮДЖЕТ, ТАРМОҚ КОМИССИЯЛАРИ ВА ЁШЛАР БИЛАН ИШЛАШ КОМИССИЯСИНИНГ ҚЎШИМЧА ДОКЛАДИ

Докладчи—план-бюджет комиссиясининг раиси депутат Х. УМАРОВ

Депутат ўртоқлар! Барча совет кишилари каби Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга оширишга қаратилган ташқи ва ички сиёсатини қизғин маъқулламоқдалар ва якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқи меҳнаткашларнинг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлигини янада ошириб юборди.

Республикамизнинг олтин юбилейи нишонланган 1974 йилда хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет, тармоқ комиссиялари ва ёшлар билан ишлаш комиссияси Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги Давлат планини ва Давлат бюджетини қараб чиқдилар. Комиссиялар республиканинг 1975 йилги халқ хўжалик плани, КПСС XXIV съездининг Директиваларига мувофиқ ишлаб чиқилган ва СССР халқ хўжалигини ривожлантириш Давлат планининг кўрсаткичларига мувофиқ, деб ҳисоблайдилар. Олий Совет муҳокамасига тақдим этилган республиканинг 1975 йилги Давлат бюджети халқ хўжалиги планига мувофиқ бўлиб, у планда кўрсатилган тадбирларни маблағ билан таъминлайди.

План ва бюджет лойиҳалари план-бюджет комиссияси, тармоқ комиссиялари, ёшлар билан ишлаш комиссиясининг хулосаларида батафсил таърифлаб берилган.

Шу сабабли комиссиялар айрим проблемаларгагина тўхталиб ўтишни зарур деб ҳисоблайдилар.

Доимий комиссиялар айрим министрлик ва идоралар ишлаб чиқариш қувватларидан тўлиқ фойдаланмаслик, асосий фондларни ўз вақтида ишга туширмаслик, ишлаб чиқаришни қониқарли ташкил этмаслик натижасида маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстириш суръатлари юзасидан беш йиллик план топшириқларидан орқада қолганликларини таъкидлайдилар. Буюмларни ишлаб чиқариш ва реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш ва янги техникани жорий қилиш планларини бажармаётган корхоналар ҳали анчагина.

Республикада 77 корхона шу йилнинг ўн бир ойи мобайнида 42,2 миллион сўмлик маҳсулотни реализация қилиш планини бажармади.

Бир қанча корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштириш соҳасида қолоқликка йўл қўйилмоқда. Бунинг натижасида халқ хўжалиги кўп миқдорда маҳсулот ололмай қолмоқда. Тошкент ёғ-мой комбинати, Фарғона ва Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикаси, Қўқондаги хром чарм заводи, Гулистон тикувчилик фабрикаси, «Узбеккровля» комбинати шундай корхоналар жумласидандир.

Комиссияларнинг меҳнат унумдорлигини оширишга ҳалақит берадиган камчиликларни йўқотиш тўғрисидаги тавсиялари тўлиқ амалга оширилмади. Масалан, Бухоро ва Наманган областларидаги корхоналар, шу йилнинг ўн бир ойи мобайнида меҳнат унумдорлигини ошириш планини бажармадилар ва ҳатто ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан меҳнат укумдорлигини пасайтириб ҳам юбордилар.

Умуман республика саноатидаги корхоналарда ишлаб турган ҳар бир киши ҳисобига ходимларнинг ўртача иш ҳақи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсишидан илгарилаб кетган. Бундай ғайри табиий аҳвол пахта тозалаш, озиқ-овқат, гўшт ва сут саноати корхоналарида учраб туради.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Кишиневда сўзлаган нутқида таъкидлаб ўтганидек, ўнинчи беш йиллик халқ фаровонлигини янада ўстириш мақсадида сифат беш йиллиги, самарадорлик беш йиллиги бўлиши лозим. Бу вазифани бажариш учун кўпгина министрлик ва идоралардан ўз ишларини жиддий суръатда қайта ташкил этиш талаб қилинади. Кўп корхоналар хусусан халқ истеъмол қиладиган товарларни стандартларга мувофиқ бўлмаган ҳолда паст сифатли қилиб ишлаб чиқармоқдалар. Кўпинча буюмларнинг сорти ошириб юборилади. Сифатсиз маҳсулотлар одатда магазинларда тўпланиб қолади. Бу ҳол харидорларнинг ҳақли суръатда қилаётган таъналарига сабаб бўлмоқда, аҳолининг талаб-эҳтиёжларини қондиришда қийинчиликларни вужудга келтирмоқда.

Капитал қурилишни ташкил этишда ҳали кўпгина камчиликлар бор. Маҳаллий саноат, Енгил саноат, Озиқ-овқат саноати, Қишлоқ хўжалиги, Совхозлар, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрликлари ва бошқа баъзи министрликлар ўн бир ой мобайнида капитал қурилиш планларини бажармади. Умумий таълим мактаблари, мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар ва поликлиникаларни қуриб, фойдаланишга топшириш соҳасида қолоқликка йўл қўйилмоқда.

Ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш хом ашё, машина-ускуналар, материалларнинг нормативдан ортиқ запасларини ва бошқа резервларни хўжалик оборотига тўлароқ жалб этишни талаб қилади. Аммо республикада товар-материалларнинг нормативда кўрсатилганидан ортиқ запаслари 1 октябрга қадар қисқармай, балки 32 миллион сўм миқдорида ортди. 79,5 миллион сўмлик машина-ускуналар ўрнатилмади. Маҳаллий саноат, енгил саноат, озиқ-овқат саноати, бинокорлик материаллари саноати министрликларига қарашли корхоналарда ўрнатилмай қолган машина-ускуна запаслари жуда кўп.

Корхоналарнинг ўз оборот маблағлари капитал қурилишларга ва бошқа эҳтиёжларга кўп миқдорда сарф қилинмоқда. Бунинг натижасида бир қанча корхоналарнинг молиявий аҳволи оғирлашди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг комиссиялари бундан бир йил муқаддам кўпгина совхозларнинг рентабеллиги паст даражада эканлигини таъкидлаган эди. Аммо Совхозлар министрлиги уларнинг ишини яхшилаш учун тегишли чораларни кўрмади. Бу министрликка қарашли совхозлар шу хўжалик йилида фойда олиш планини 17,1 миллион сўм миқдорида бажармаётирлар.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати совет халқининг турмуш даражасини ошириш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилмоқдалар. Совет кишиларининг пул даромадлари доим ортиб бормоқда. Аммо халқ истеъмол қиладиган товарларга бўлган ва ўсиб бораётган эҳтиёж ҳали тўла қондирилмаётир. Ана шу товарларни кўпроқ ишлаб чиқариш ва улар билан савдо қилишни яхши йўлга қўйиш учун барча резервлардан фойдаланиш зарур.

План-бюджет, тармоқ комиссиялари, ёшлар билан ишлаш комиссияси республика халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги плани ва Давлат бюджети лойиҳаларини қараб чиқиш вақтида Давлат бюджети даромадларини 1505 минг сўм миқдорида кўпайтириш мумкин, деб топдилар.

Министрликлар, идоралар ва маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг илтимосини, аниқланган қўшимча даромадларни, шунингдек, ССР Иттифоқи Олий Совети томонидан киритилган тузатишларни эътиборга олиб, комиссиялар Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги Давлат бюджети харажатларини 6455 минг сўм миқдорида ошириш, шу жумладан район марказларини, район бўйсунишидаги шаҳарларни ва шаҳар посёлкаларини ободонлаштириш учун 950 минг сўм; касалхоналар, мактаблар, болалар муассасалари ва бошқа социал-маданий муассасаларга асбоб-ускуна ҳамда инвентарлар сотиб олиш учун 1520 минг сўм; мактабларни, касалхоналарни ва бошқа маориф ҳамда соғлиқни сақлаш муассасаларини капитал ремонт қилиш ва реконструкция қилиш учун 3435 минг сўм; қишлоқ ва посёлка Советларининг биноларини ремонт қилиш ҳамда зарур инвентарлар сотиб олиш учун 350 минг сўм сарф қилиш мумкин, деб ҳисоблайдилар.

Комиссияларнинг 1975 йилги Давлат бюджети ҳақидаги хулосаларида қўшимча маблағлар министрликлар, идоралар ва маҳаллий Советлар ижроия комитетлари бўйича тақсимлаб берилган ва бу маблағларни қандай эҳтиёжларга сарф қилиш кераклиги кўрсатилган.

Комиссиялар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети томонидан тақдим этилган халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1975 йилги давлат планини маъқуллаш ҳақида, шунингдек киритилган тузатишларни ҳисобга олиб Ўзбекистон ССРнинг 1975 йилги Давлат бюджетини даромадлар ва ҳаражатлар бўйича 4.172.666 минг сўм миқдорида тасдиқлашни таклиф этади.

Депутат ўртоқлар! Якунловчи йил плани беш йиллик якунларини узил-кесил белгилаб беради. КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленумида таъкидлаб ўтилганидек, план топшириқларини минимал топшириқлар деб ҳисоблаш керак. Бу топшириқларни ошириб бажариш учун хўжалик ва сиёсий имкониятларимиздан актив фойдаланиш лозим.

Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари социалистик мусобақани кенг авж олдириш, хўжаликдаги ички резервлардан тўлароқ фойдаланиш ва аввало меҳнат унумдорлигини ошириш негизида 1975 йил план топшириқларини муваффақиятли бажарадилар, ўнинчи беш йиллик вазифаларини бажариш учун моддий-техника базасини вужудга келтиришга ўз ҳиссаларини қўшадилар, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз. (**Қарсаклар**).

Суратда: сессия мажлислар залида. ЎзТАГ фотоси.

„ТИЛЛАРАНГ ШИНГИЛ“

Мазкур шингилни Ўзбекистон шоирлари «етиштириб», бутун мамлакатдаги китобхонларга туҳфа қилдилар, Москвада босилиб чиққан шеърлар тўплами «Солнечная гроздь» («Тилларанг шингил») деб аталган ушбу тўпламга шеърият оқсоқоллари ва ёш шоирларнинг партияни, баҳорни улуғловчи шеърлари, қуёш ва куздаги саҳий боғнинг рамзи бўлган узум шингили ўсадиган заминни шарафловчи асарлар киритилган.

Бу—1974 йилда Ўзбекистон ёзувчиларининг қардош халқлар тилларига таржима қилинган асарлари ёнига қўшилган янги тўпламдир. Москва бадиий адабиёт нашриёти яқиндагина «Отчий дом» («Ота макон») деган тўплам чиқарди. Бу китоб ўзбек совет поэзиясининг революционер шоир Ҳамзанинг шеърларидан тортиб, эндигина номи кўриниб қолган шоирларнинг асарларигача бўлган катта бир даврни ўз ичига олади.

Республика Ёзувчилар союзида ЎзТАГ мухбирига хабар қилишларича, ҳозир Ўзбекистон ёш шоирларининг асарлари антологияси украин тилида нашрга тайёрланмоқда. Бу китоб Киевда чоп этилмоқда. Украина комсомоли Марказий Комитетининг мактубида кўрсатилишича, мазкур тўплам икки совет халқининг дўстлиги ва бузилмас биродарлиги, анъанавий адабий алоқаларини мустаҳкамлайди.

БУГУНГИ ТОШКЕНТ

Пойтахт бинокорлари кириб келаётган янги 1975 йилни ёруғ юз билан кутиб олмоқдалар. Улар янги йил арафасида шаҳримизда яна кўплаб турар-жой, маданий-маиший объектларни фойдаланишга топширдилар. Луначарское шоссеси, Пушкин ва Б. Хмельницкий кўчаларида қад кўтарган янги уйларга ҳозир ҳамшаҳарларимиз кўчиб ўтмоқдалар. Улар янги йилни янги квартираларда кутиб оладилар. Суратда: Б, Хмельницкий кўчасида қурилган 564 квартирали уй-жой биносини кўриб турибсиз. Бино қуёш нури ва шовқиндан ҳимоя қилувчи элементлар билан жиҳозланган.

Р. Шамсутдинов фотоси. (ЎзТАГ).

ЁШЛАР КОНКУРСИ

Бундай республика конкурси ўн йил муқаддам бўлиб ўтган эди. Орада ёшлар яна олти марта ўзаро мусобақалашдилар. Бугун улар яна ўз маҳоратларини кўрсатгани «Чилонзор» ресторанига ташриф буюришди.

Конкурсни Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги уюштирган. Мусобақа шарти анча мураккаб. Тўрт ошпаз, тўрт официант ва икки қандолатчидан иборат бригада уч соат давомида 50 кишига етарли тушлик тайёрлаб, уни хўранда столига тортиши керак, Шу вақт давомида қайси ошпазнинг қўли ширин, қайси официант хушмуомала ва тезкор — ҳаммаси маълум бўлади.

Конкурснинг биринчи кунида Тошкент шаҳри, Тошкент ва Самарқанд областлари вакиллари ўзаро мусобақалашдилар. Мусобақага Умумий овқатланиш корхоналарининг қўйи конкурсларида ғолиб чиққан энг моҳир пазандалар ва официантлар келишган эди. Улар хипча кийиниб олишган, кийимлари ўзларига ярашиб турибди.

— Тошкент шаҳри вакиллари тузатган «экспресс» столига марҳамат қилинглар, — деди шаҳар ресторанлар тресли бош технологи Турғун Набиев.

Стол устида турли хил ичимликлардан тортиб, сомса, пирожное, яхна гўштгача бор. Уларнинг ҳар бирига нархи ёзиб қўйилган. Шошилиб турган хўранда кўнгли тусаган таом турларидан ўз тарелкасига олади-да, кейин официант билан хисоб-китоб қилади. Бунда хўранданинг анча вақти иқтисод қилинади.

Тошкентликлар тузаган зиёфатлар столи ҳам файзли. Стол ўртасига қўйилган бир сават атиргул дастурхон атрофида ўтирганлар руҳи ва кайфиятини яна ҳам кўтариб, иштаҳаларини очиб юборади. Тошкентликлар конкурс дастурхонига «Нептун» салати, «Юбилей» қайнатма шўрваси, майда тўғралиб ёғда қоврилган картошка, кўк нўхат ҳамда карам гарнирли яхна гўшт, ичига ёнғоқ мағзи кўмма қилиниб шарбат буғида димланган беҳи каби янги хил таомларни тортдилар. Уларни Фрунзе район ошхоналар тресли ошпази Абдусаттор Қаҳҳоров, Октябрь район ошхоналар тресли ошпази Рустам Нишонов, «Гулистон» ресторани ошпази Зарифа Тошқўзиева каби қўли ширин пазандалар тайёрлаб беришди. Олег Гасанов, Лев Лайлиев, Александр Степанов каби хушмуомала официантлар эса хўрандалар хизматида бўлишди.

Тошкент области вакиллари тузаган янги йил дастурхонига ҳам жюри аъзолари юқори баҳо бердилар. Официантлар стол ўртасига жажжигина арча безашибди. Арчанинг икки ёнидаги вазаларга эса анвойи гуллар қўйишган, Гўё фасллар шу ерда юз кўришгандай. Самарқанд дастурхонида эса миллий колорид кўзга яққол ташланиб турибди.

Ёш мутахассисларнинг республика конкурсида барча областларнинг вакиллари иштирок этиб, таомлар тайёрлаш ва хўрандаларга хизмат кўрсатишда ўз санъатларини намойиш қилмоқдалар. Бугун конкурсга якун ясалади.

ҚУВНОҚЛАР САФАРИ

ТУРИЗМ

Ўқувчиларнинг қишки каникулларига саноқли кунлар қолди.

Қиш фаслида дам олишнинг ўзгача гашти, сурури бор. Кимдир қорли чўққиларга кўтарилишни, кимдир оппоқ қорга бурканган тоғ ёнбағирларида чанғи учишни, кимдир яқин-узоқдаги шаҳар, тарихий обидаларни томоша қилгиси келади.

Тошкент шаҳар саёҳат ва экскурсиялар бюроси қишки каникул кезларида ўқувчиларнинг кўнгилли дам олишларини таъминлаш мақсадида саёҳатлар, экскурсиялар уюштиришни планлаштириб қўйган. Улар ўқувчиларни Тошкент—Бухоро—Самарқанд бўйлаб уч кунлик, Тошкент—Самарқанд маршрути бўйича икки кунлик сафарга таклиф этишади.

Фарҳод сув омборига уюштириладиган саёҳат ҳам мазмунли бўлади. Булардан ташқари пойтахтимиз бўйлаб ҳам қизиқарли тематик маршрутлар тайёрланди. «Ўрта Осиёнинг ҳайвонот дунёси» деб номланган экскурсияга кўпгина мактаб ўқувчилари отланишяпти. Ўқувчиларнинг бошқа бир группаси «Тарихий обидалар», «Инқилобий жойлар», «Ленин номи билан» деб аталувчи маршрутларга чиқишади. «Тошкент — серқуёш республикамизнинг пойтахти» обзор экскурсияси ҳам уюштирилади.

Янги йилнинг биринчи кунлари ёшлар «Тошкент комсомолларининг шонли йўли» маршрути бўйлаб сафарга чиқадилар. Экскурсиячилар Октябрь революцияси заводида, 14 комиссар ҳайкали, Туркистон комсомолларининг биринчи съездига тайёргарлик ўчоғи — округ офицерлар уйи ва бошқа тарихий жойларда бўлиб ўзбек комсомолларининг шонли йўли билан яқиндан танишадилар.

Саёҳат ишқибозларининг тўртта группаси янги йил арафасида поездларда иттифоқимизнинг марказий шаҳарлари Москва ва Ленинградга йўл олишади.

Шаҳар саёҳат ва экскурсиялар бюросига республикамиз областлари ва иттифоқдош республикалардан ҳам кўплаб буюртмалар келмоқда. Уларда ўқувчилар гўзал шаҳримизни томоша қилиш истагини билдиришмоқда. Қишки каникул кунларида 3000 дан зиёд ўқувчи пойтахтимизда бўлади. Айниқса Душанба, Ленинобод, Чимкент, Фрунзе, Ашхобод, Усть-Каменогорск каби шаҳарлардан келаётган буюртмалар оқими тинмаяпти.

Бюро коллективи саёҳатчиларнинг истакларини тўла адо этиш мақсадида пухта тайёргарлик кўрмоқда, олдиндан транспорт воситалари ажратиляпти. Малакали экскурсоводлар тайёрланмоқда, янги маршрутлар белгиланаяпти. Ўқувчиларнинг қишки каникулларини кўнгилли ўтказиш учун барча шарт-шароитлар муҳайё қилинмоқда.

Б. ПЎЛАТОВ.

ПЕКИНДАГИЛАРГА НИМАЛАР ЁҚМАЯПТИ

Пекиндагиларнинг яна авзойи бузилиб қолди. Бу ердагилар Европа қитъасида кескинликни юмшатиш борасидаги муваффақиятлардан норози эканликларини яширмаяптилар. Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган кенгашда олиб борилаётган мунозаралардаги силжишлар маочиларга қўл келмаяпти, Женевада тўпланган делегацияларнинг кўпчилиги томонидан кенгашнинг муваффақиятли ва тез тугалланиш истиқболлари тўғрисида баён қилинган умидворлик ҳам уларга ёқмаяпти.

Синьхуа агентлиги Женева музокаралари хусусида кенг изоҳдан иборат текстни эълон қилди. Бу баёнотда қандайдир номаълум кишиларнинг кенгаш муваффақият қозониши мумкинлигига гўё «шубҳаланаётганлиги» тўғрисидаги фикри ҳақиқий фактларга қарама-қарши қилиб қўйилмоқда. Кенгашнинг муваффақият қозониши Пекиннинг ниятлари ва умидларига оғир зарба бўлиб тушажаги шак-шубҳасиз.

Маочилар Европа қитъасида вазиятни нормаллаштиришнинг мухолифлари эканликларини бир неча марта фош қилмоқдалар. Чет эл матбуотида уларнинг СССРдан ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларидан Ғарбда қандайдир нодўст она давлатлар «фронти»ни вужудга келтиришни истаганлиги тўғрисида аллақачонлардан бери ёзилмоқда.

Пекин раҳбарлари айни шу мақсадни кўзлаб, реваншизм позициясида турган, иккинчи жаҳон уруши оқибатида вужудга келган чегараларни тан олишдан бош тортаётган, Европанинг ҳатто бутун дунёнинг бир-бирига қарама-қарши турган ҳарбий-сиёсий давлатлар гуруҳига ажралишини абадийлаштиришга даъват қилаётган кучларни ошкора қўллаб-қувватламоқдалар.

Пекинга хуш келадими йўқми, бундан қатъий назар, Европа мустаҳкам тинчлик ва ижтимоий тузумлари турлича бўлган мамлакатларнинг кенг миқёсдаги ўзаро фойдали ҳамкорлик қитъаси бўлиб қолади,

А. КРАСИКОВ.
(ТАСС обзорчиси).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

▲ ЛОНДОН. Букингем саройига яқин жойда, Англия оппозицион консерваторлар партиясининг раҳбари Эдвард Хит яшаётган уй ёнида бомба портлади. Эдвард Хит ўша пайтда концертда эди. Э. Хит бугун Шимолий Ирландияга жўнаб кетади. У бу ерда инглиз армиясининг қўмондонлиги вакиллари ҳамда сиёсий раҳбарлар билан учрашув ўтказишни режалаштирмоқда.

Шимолий Ирландиядаги Белфаст ва Лурганда ҳам якшанба куни кечқурун бомбалар портлатилди. Полициянинг хабар беришича, бомба портлаши натижасида анчагина моддий шикаст етказилган бўлса ҳам, лекин одамлар нобуд бўлгани йўқ.

▲ БРЮССЕЛЬ. Бельгия йўлларида ўтган йил мобайнида 1973 йилдагига нисбатан 500 киши кам ҳалок бўлди. Жароҳатланганлар сони 15000 кишига камайди. Шаҳар йўлларида ҳаракат тезлигини чеклаш тўғрисидаги фармон туфайли бундай қувончли натижага эришилди. Бу фармон бундан бир йилдан ҳам аввалроқ ҳукумат томонидан энергетика танглиги кескинлашган бир пайтда ёқилғини тежаш мақсадида чиқарилган эди.

▲ БОНН. Германия Федератив Республикасининг таможня ходимлари томонидан шу йилнинг дастлабки 6 ойи мобайнида қарийб бир ярим минг савдогар ушландики, улар махфий йўл билан наша сотардилар. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 400 киши ортиқлигини кўрсатади. Наша билан савдо қилувчи контрабандистларнинг кўпчилиги Гонконгдан келган кишилардир.

▲ ҚУВАЙТ. Катар ҳукумати якшанба куни мамлакатнинг барча нефть ва газ ресурслари давлат мулкига айлантирилганлигини эълон қилди. Радиодан берилган хабарда айтилишича, давлат иккита йирик нефть қазиб чиқарадиган компания — «Катар петролеум компани» ва «Шелл компани оф Катар» компанияларини ўзининг тўла назорати остига олди.

Бундан бир кун илгари Қувайт нефть компанияси самарали давлат назорати остига олинганлиги тўғрисида хабар қилинган эди. Ана шу компаниянинг 40 процент акцияси илгари иккита ғарб фирмаларига — «Гльф ойл оф Америка» ва «Британ петролеум» фирмаларига қарашли эди.

▲ КАРАКАС. Венесуэланинг «Авенса» авиатранспорт компаниясига қарашли пассажир самолёти якшанба куни ҳалокатга учради. Шунинг оқибатида 71 пассажир ва экипажнинг 6 аъзоси ҳалок бўлди. Полициянинг хабар беришича, Матурин шаҳри аэропортидан парвоз қилингандан кейин самолётда портлаш содир бўлган.

[ТАСС].

АВСТРИЯ. Ҳар йили турли мамлакатлардан бу ерга келувчи минг-минглаб кишилар албатта Маутхаузенга келиб, гитлерчилар концентрацион лагерида қурбон бўлганлар хотирасини ёдга оладилар.

В. Мастюков фотоси.

ФАЛАСТИН ХАЛҚИНИНГ КУРАШИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАБ

ЖАЗОИР, 24 декабрь. (ТАСС). Бу ерда Фаластин революциясига кўмаклашувчи араб фронтининг конференцияси бўлди. Конференция ишида ўнта араб мамлакатларидаги сиёсий ва ижтимоий ташкилотларнинг вакиллари қатнашдилар.

Конференцияда Фаластин озодлик ташкилоти Ижроия Комитетининг раиси Я. Арафат сўзга чиқди, У Фаластин араб халқининг курашини қўллаб-қувватлаётган жаҳон прогрессив кучларига миннатдорчилик билдирди. Яқин Шарқда янги уруш келиб чиқиш хавфига конференция иштирокчиларининг эътиборини жалб этиб, арабларни Исроилнинг давом этаётган игвогарлигига қарши бирликни ва жипсликни мустаҳкамлашга чақирди.

Конференция иштирокчилари Ливаннинг таниқли жамоат ва сиёсий арбоби К. Жумблатни яна фронт бош секретари қилиб сайладилар.

СПОРТ

ТЕРМА КОМАНДА НОМЗОДЛАРИ

Қиличбозларнинг СССР кубоги учун Москвада ўтказилган мусобақаси якунланди. Мусобақада Иттифоқимизнинг энг кучли қиличбозлари билан бир қаторда Ўзбекистон терма командаси аъзолари ҳам иштирок этдилар. Командалар баҳсида республикамиз вакиллари олтинчи ўринни эгалладилар.

Шахсий биринчилик мусобақалари ҳам кескин бўлди. Халқаро классдаги СССР спорт мастери «Буревестник» жамияти аъзоси Собир Рўзиев саккизинчи ва «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти аъзоси А. Кутельвас тўққизинчи ўринларни ишғол қилдилар. Собир Рўзиев, А. Кутельвас ва Б. Либерман СССР терма командаси аъзолигига номзод бўлдилар.

БАСКЕТБОЛЧИЛАР МУСОБАҚАСИ

Ўзбекистон физкультура институти спорт клуби қизлар командаси «А» класси олий лига командалари ўртасида ўтказилаётган СССР чемпионатида муваффақиятли қатнашмоқда. Шу кунларда Фрунзе шаҳрида чемпионатнинг биринчи давра иккинчи тур мусобақалари давом этяпти. Баскетболчи қизларимиз дастлабки учрашувларни кўнгилдагидек ўтказдилар. Улар маҳаллий «Строитель» командасини 60:57 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Аммо кейинги учрашувда Москва динамочиларига 52:79 ҳисобида ютқазиб қўйдилар.

ПЕШҚАДАМНИНГ МАҒЛУБИЯТИ

«Бинокор» командаси билан Верхняя Салданинг «Старт» командаси ўртасидаги учрашувлар ҳар доим кескин спорт кураши билан ўтади. Бу гал ҳам шундай бўлди, Биринчи учрашувда «Бинокор» хоккейчилари 5:2 ҳисобида ғолиб чиқдилар. Аммо такрорий учрашувда меҳмонлар қўли баланд келди. Улар сўнгги дақиқаларгача ғалаба учун курашдилар. Ниҳоят учрашув 4:3 ҳисобида «Старт» фойдасига ҳал бўлди.

БИЛДИРИШ

Тошкент ишчи-деҳқон мухбирлари университети тингловчиларининг навбатдаги машғулоти 27 декабрь жума куни ўтказилади.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00—МОСКВА. 18.20 — ТОШКЕНТ. 18.30 — «Юлдузча». 18.55 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.20 — Зафар Диёр (адабий портрет). 20.30 — Мусобақа, тажриба ва ташаббус. 20.50 — Ўн минут музика. 21.00 — **«Ахборот».** 21.20 — Ака-ука Ваҳобовлар куйлайди. 22.00 — **«Вақт»** 22.30 — **Дўстлик экрани.** Тожикистон, Қирғизистон, Қозоғистон ва Ўзбекистон телевидениеларининг биргаликда кўрсатуви. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 18.20 — МОСКВА. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 20.00 — Янгра, баяним. 20.30 —Беш йилликни муддатидан илгари бажарамиз. 20.45 — Викторина, 22.00 — Ҳужжатли киноэкрани (Тошкент). 22.30 — Телефильм. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатуви. 20.20 — Классик куй саҳифалари. 21.00 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — Опереттталардан парчалар.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 26|XIIда **Русалка,** 28|XIIда **Дон Карлос,** 29|XIIда **Этик кийган мушук** (кундузи), **Оққуш кўли** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26|XIIда **Ҳаёт шоми,** 27|XII да — **Оқшомдан тушгача** 28|XII да **Ҳаёт шоми,** 29|XIIда — **Қароқчилар** (билетлар сотилган).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 26|XIIда **Хотинимнинг эри,** 27, 28|XIIда **Кулги кечаси,** 29|XIIда **Нурхон.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **А. ВЕЙРИЦКИЙ** раҳбарлигидаги ўргатилган айиқлар группаси иштирокида **ЦИРК ТОМОШАЛАРИ** (17.30).

КИНО

Қайтиш йўқ — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Италияликларнинг Россиядаги ғалати саргузаштлари — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

Нодирабегим — «НУКУС» кундуз ва кечқурун).

Прерия; Онтарио бўйидаги саргузаштлар: — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Сайха (12.00, 13.00, 16.00, 17.00, 20.00). **Гапираверишсин** (11.00, 15.00, 19.00, 21.00): — «ҚОЗОҒИСТОН».

Қизил бодрезак (10.00, 12.00, 14.00), **Аломат қиз** (16.00 18.30, 21.00): — «МОСКВА».

Шимол рапсодияси (10.00, 12.00, 13.00, 15.00 16.40, 19.00), **Анупама** (14.00, 17.15, 20.00), **Чекист ҳақида қисса** (10.20, 21.00,): — «ДРУЖБА».

Ҳаводаги саргузаштлар — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Иссиқ кўлнинг лолалари—(10.00), **Музика садолари** (кундуз ва кечқурун): — «ЧАЙКА».

Чин сўз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЎРТА ОСИЁ РАНГЛИ МЕТАЛЛУРГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲА ИНСТИТУТИ
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудирлар: автоматика лабораторияси, маркшейдерия сектори (Тошкентда ишлаш учун).

КОНКУРС МУДДАТИ — 3 ЯНВАРГАЧА.

Ҳужжатлар илмий ишлар бўйича институт директорининг ўринбосари номига қуйидаги адрес бўйича юборилсин: 702414, Тошкент область, Олмалиқ шаҳри-14, «Средазнипроцветмет».

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИДА
ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ УЧУН
КЕНГ КЎЛАМДА ҚУЙИДАГИ ТЕМАЛАРДА КИНОФИЛЬМЛАР БОР

ЧОРВАЧИЛИК, САБЗАВОТЧИЛИК, ОТЧИЛИК, ПАРРАНДАЧИЛИК, ПАХТАЧИЛИК, БОҒДОРЧИЛИК, «ТРАКТОР» КИНОКУРСЛАРИ, «АВТОМОБИЛЬ» КИНОКУРСЛАРИ, ҚУРИЛИШ.

Ҳамма колхоз ва совхозлар раҳбарларидан заявка билан маҳаллий, район кино дирекцияларига мурожаат қилишларини сўраймиз.

РАЙОН КИНО ДИРЕКЦИЯСИ ДИРЕКТОРЛАРИГА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ФИЛЬМЛАРИНИ ПЛАНЛАШТИРИШ УЧУН КИНОПРОГРАММАЛАР ТУЗУВЧИЛАРГА УЧРАШИШЛАРИ ЗАРУР.

АРИЗАЛАРНИ ОЛДИНДАН БЕРИБ ҚЎЙИНГ.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА
28, 29 ДЕКАБРЬ СОАТ 17.00 ДА
СССР биринчилиги учун «А» классининг
«СПУТНИК» (Нижний Тагил) — «БИНОКОР» (Тошкент)
КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА
ХОККЕЙ
БИЛЕТЛАР СОТИЛМОҚДА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома
БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

Р—04410. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 А—2706.